

Seat No. : _____

XX-131

April-2013

M.Com. (Sem.-IV)

507 : Operation Research

[Max. Marks : 70]

Time : 3 Hours]

1. (a) કાર્યાત્મક સંશોધનના ઉપયોગમાં લેવાતા વિવિધ મોડેલના નામ જણાવો. કાર્યાત્મક સંશોધનના મોડેલના ઉકેલ માટેની સામાન્ય કાર્યપ્રવૃત્તિ વર્ણવો. 7

અથવા

કાર્યાત્મક સંશોધનની સમસ્યાના ઉકેલ માટે કાર્યાત્મક સંશોધનના વિવિધ તબક્કાઓ સમજાવો.

- (b) (i) કાર્યાત્મક સંશોધન માટેની બે વ્યાખ્યા આપી સમજાવો. 4
(ii) મોડેલ બનાવવાના લાભો જણાવો.
- (c) (i) કાર્યાત્મક સંશોધનનો માર્કેટીંગમાં ઉપયોગ જણાવો. 3
(ii) કાર્યાત્મક સંશોધનના મોડેલોનું લેમના સમય મુજબ વર્ગીકરણ કરો.
(iii) ટૂંકમાં સમજાવો : કાર્યાત્મક સંશોધનમાં વૈજ્ઞાનિક મોડેલ

2. (a) Big-M પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરી ન્યૂનતમ ખર્ચ મેળવો. 7

$$Z = 9x_1 + 10x_2$$

$$x_1 + 2x_2 \geq 25,$$

$$4x_1 + 3x_2 \geq 24,$$

$$3x_1 + 2x_2 \geq 60,$$

$$x_1, x_2 \geq 0,$$

અથવા

નીચેની વાહનવ્યવહારની સમસ્યા માટે ઈષ્ટતમ ઉકેલ મેળવો :

ઉદ્દગમ સ્થાન	પ્રાપ્તિસ્થાન				પુરવઠો
	P	Q	R	S	
O1	6	5	1	3	100
O2	4	8	7	2	125
O3	6	3	9	3	75
જરૂરિયાત	70	90	80	60	

- (b) ચાર કોન્ટ્રાક્ટર અને પાંચ પ્રોજેક્ટ માટે નિયુક્તિ કરવાની છે. દરેક કોન્ટ્રાક્ટરને પ્રોજેક્ટ પૂરો કરવામાં લાગતો સમય (વર્ષમાં) આપેલ છે તો આ સમસ્યા માટે ઈષ્ટતમ નિયુક્તિનો ઉકેલ મેળવો.

4

પ્રોજેક્ટ

	J ₁	J ₂	J ₃	J ₄	J ₅
K ₁	5	4	6	3	1
K ₂	4	3	2	3	2
K ₃	6	4	3	2	1
K ₄	2	3	2	3	3

અથવા

સિમ્પલેક્ષની રીતે ઉકેલ મેળવો.

$$\text{Max } Z = 3x_1 + 5x_2 + 5x_3$$

$$\text{પ્રતિબંધો : } 2x_1 + 3x_2 \leq 8,$$

$$2x_1 + 5x_3 \leq 10,$$

$$3x_1 + 2x_2 + 4x_3 \leq 15,$$

$$x_1, x_2 \geq 0$$

- (c) (i) સિમ્પલેક્ષની રીતમાં ઘટચલ અને વધચલ સમજાવો. 3
- (ii) ચાવીરૂપ સ્તંભ, ચાવીરૂપ હાર, ચાવીરૂપ ઘટક સમજાવો.
- (iii) વાહનવ્યવહારની સમસ્યા માટે પ્રારંભિક મૂળભૂત પ્રાપ્ય ઉકેલની રીતો જણાવો.

3. (a) નીચેની રમતનો ઉકેલ મેળવો :

7

(i)

ખેલાડી B

	B ₁	B ₂	B ₃	B ₄
A ₁	1	0	2	-2
A ₂	1	2	0	2
A ₃	2	0	2	-2
A ₄	-2	2	-2	1

ખેલાડી A

(ii)

ખેલાડી B

		W	X	Y	Z
ખેલાડી A	P	-6	2	0	19
	Q	4	4	3	5
	R	-5	-3	-1	-6

અથવા

- (a) પ્રથમ યંત્ર X અને યંત્ર Y પર 8 કાર્યો કરવામાં આવે છે દરેક કાર્યને દરેક યંત્ર પર લાગતો સમય કલાકમાં આપેલ છે :

કાર્ય :	1	2	3	4	5	6	7	8
યંત્ર X પર સમય :	14	5	4	11	6	9	10	8
યંત્ર Y પર સમય :	10	8	7	9	8	6	2	5

કામો પ્રોસેસ કરવાનો ઈષ્ટતમ ક્રમ, કુલ ન્યૂનતમ સમય અને દરેક યંત્રનો નવરાશનો સમય શોધો.

- (b) ટૂંકમાં સમજાવો (ગમે તે ચાર) :

4

- પલાણ્ય બિંદુ
- રમત અને દ્વિવ્યક્તિ શૂન્ય યોગ
- ક્રમતા
- સરસાઈનો સિક્કાંત
- વળતર

- (c) (i) જો ખેલાડી A નો વળતર શ્રેણિક a_{ij} હોય તો ખેલાડી B નો વળતર શ્રેણિક _____ છે. 3
- (ii) ક્રમતાના મોડેલો જણાવો.
- (iii) ત્રણ યંત્રો પર n કામો પ્રોસેસ કરવા માટેની શરતો લખો.

4. (a) એક પ્રોજેક્ટ કાર્યો અંગેની માહિતી નીચે આપેલી છે :

7

કાર્ય	આશાવાદી	અંદાજિત સમય	
		શ્રેષ્ઠ સંભવિત	નિરાશાવાદી
1-2	2	2	14
1-3	2	8	14
1-4	4	4	16
2-5	2	2	2
3-5	4	10	28
4-6	4	10	16
5-6	6	12	30

- (i) પ્રોજેક્ટ માટે પર્ટ નેટવર્ક આકૃતિ દોરો.
- (ii) સરેરાશ સમાપ્તિ સમય કરતાં 3 અઠવાડિયા મોડો પ્રોજેક્ટ પૂરો થાય તેની સંભાવના શોધો.
- (iii) સરેરાશ સમાપ્તિ સમય કરતાં 3 અઠવાડિયા વહેલો પ્રોજેક્ટ પૂરો થાય તેની સંભાવના શોધો.

અથવા

- (a) નીચેની માહિતી પરથી EST, EFT, LFT અને LST શોધો. કટોકટીપૂર્ણ માર્ગ અને સમય શોધો. ફાજલ સમયની મદદથી કટોકટીપૂર્ણ માર્ગ સાબિત કરો :

પ્રવૃત્તિ :	1-2	1-3	1-4	2-3	2-6	3-5	3-6	4-5	5-6	6-7	7-8
સમય (માસ) :	16	14	6	12	16	12	8	24	0	12	16

- (b) ગમે તે ભેના જવાબ આપો :

4

- (i) એક પર્ટ પ્રોજેક્ટમાં અપેક્ષિત સમય 16 માસ અને પ્રમાણિત વિચલન 4 માસ છે. શ્રેષ્ઠ સંભવિત સમય 15 માસ છે. આ ઉપરથી આશાવાદી સમય અને નિરાશાવાદી સમય શોધો.
- (ii) નેટવર્ક આકૃતિ દોરવાના નિયમો જણાવો.
- (iii) એક પર્ટ પ્રોજેક્ટમાં કટોકટીપૂર્ણ માર્ગ 19 માસ અને વિચલન 9 માસ છે 19 માસમાં પ્રોજેક્ટ પૂરો થાય તેની સંભાવના શોધો. 0.95 સંભાવના સાથે કેટલા સમયગાળામાં પ્રોજેક્ટ પૂરો થશે ?

- (c) સમજાવો :

3

- (i) બનાવટી કાર્ય
- (ii) પ્રવાહિતાના પ્રકાર
- (iii) ખર્ચ દર

- 5. કોઈપણ સાત લખો :

14

- (1) 'પરિવહનના પ્રશ્નને સુરેખ આયોજન પ્રશ્ન તરીકે દર્શાવી શકાય.' યથાર્થતા ચકાસો.
- (2) કાર્યાત્મક સંશોધન માટે વર્ણનાત્મક અને સંક્ષિપ્ત મોડેલનો તફાવત લખો.
- (3) મોડેલ એટલે શું ?
- (4) કાર્યાત્મક સંશોધનની વ્યાખ્યા આપો અને તેના બે ઉપયોગો જણાવો.
- (5) વ્યાખ્યા આપો : અશક્ય ઉકેલ
- (6) નેટવર્ક પૃથક્કરણમાં આગળ જવાની અને પાછળ જવાની રીત સમજાવો.
- (7) PERTનું પુરૂં નામ જણાવો.
- (8) અસિમિત ઉકેલ.
- (9) નિયુક્તિની સમસ્યાના ઉકેલની પદ્ધતિઓ જણાવો.

Seat No. : _____

XX-131

April-2013

M.Com. (Sem.-IV)

507 : Operation Research

[Max. Marks : 70

Time : 3 Hours]

1. (a) State the different types of models use in OR. Explain briefly the general methods for solving these operation research models. 7

OR

Discuss the various phases in solving an operation research problem.

- (b) (i) Give any two definitions of operation research and explain them. 4
(ii) Describe the advantages of model building.
- (c) (i) Write application of operation research in marketing. 3
(ii) Write OR model's classification based on Lem's Time Reference.
(iii) Explain briefly Scientific Model in OR.
2. (a) Find the minimum cost of the following constrain by Big-M method : 7

$$Z = 9x_1 + 10x_2$$

$$x_1 + 2x_2 \geq 25,$$

$$4x_1 + 3x_2 \geq 24,$$

$$3x_1 + 2x_2 \geq 60,$$

$$x_1, x_2 \geq 0$$

OR

Solve the following transportation problem for the optimum cost

Origin	Destination				Supply
	P	Q	R	S	
O1	6	5	1	3	100
O2	4	8	7	2	125
O3	6	3	9	3	75
Demand	70	90	80	60	

- (b) Consider a problem of assigning four contractors and five projects. The time (years) requires to complete the task is given below. Find the optimum assignment schedule contractors

4

		Projects				
		J ₁	J ₂	J ₃	J ₄	J ₅
Work	K ₁	5	4	6	3	1
	K ₂	4	3	2	3	2
	K ₃	6	4	3	2	1
	K ₄	2	3	2	3	3

OR

Solve by simplex method

$$\text{Max } Z = 3x_1 + 5x_2 + 5x_3$$

$$\text{Constrains } 2x_1 + 3x_2 \leq 8,$$

$$2x_1 + 5x_3 \leq 10,$$

$$3x_1 + 2x_2 + 4x_3 \leq 15,$$

$$x_1, x_2 \geq 0$$

- (c) (i) Explain the concept of Slack, surplus in the simplex method. 3
- (ii) Define Key column, Key row, Key element.
- (iii) Define the different method to find Initial basic feasible solution in transportation problem.

3. (a) Solve the following games :

7

(i)

		Player B			
		B ₁	B ₂	B ₃	B ₄
Player A	A ₁	1	0	2	-2
	A ₂	1	2	0	2
	A ₃	2	0	2	-2
	A ₄	-2	2	-2	1

(ii)

		Player B			
		W	X	Y	Z
Player A	P	-6	2	0	19
	Q	4	4	3	5
	R	-5	-3	-1	-6

OR

- (a) Eight jobs have to be processed on first machine X and then Y. The time taken by each job on each machine is indicated below :

Job :	1	2	3	4	5	6	7	8
Time in X machine :	14	5	4	11	6	9	10	8
Time in Y machine :	10	8	7	9	8	6	2	5

Determine the optimum sequence, minimum elapsed time and float time for each machine.

- (b) Explain brief (any four) :

- (i) Saddle point
- (ii) Game and two person zero sum game
- (iii) Sequencing
- (iv) Principal of dominance
- (v) Pay off

- (c) (i) If payoff matrix of player A is a_{ij} then pay-off matrix of player B is _____.
- (ii) Write models of sequencing.
- (iii) Write conditions of processing in n jobs through three machines.

4. (a) A project has the following data of activities :

Activity	Estimated Time		
	Optimistic	Most likely	Pessimistic
1-2	2	2	14
1-3	2	8	14
1-4	4	4	16
2-5	2	2	2
3-5	4	10	28
4-6	4	10	16
5-6	6	12	30

- (i) Draw the pert network diagram.

- (ii) What is the probability that the project will be completed 3 weeks later than expected time ?
- (iii) What is the probability that the project will be completed 3 weeks earlier than expected time ?

OR

- (a) For the following data find EST, EFT, LFT and LST for the activity schedule given below. Also find critical path and project duration. Verify critical path with the help of total float time.

Activity :	1-2	1-3	1-4	2-3	2-6	3-5	3-6	4-5	5-6	6-7	7-8
Time (months) :	16	14	6	12	16	12	8	24	0	12	16

- (b) Attempt any two :

4

- (i) One of the activities in a PERT project has an estimated average duration of 16 months a standard deviation of 4 months. The most likely estimate of this activities is 15 months. What will be the optimistic and pessimistic time estimates of this activity ?
- (ii) Explain the rules for drawing network diagram.
- (iii) PERT calculation yields the critical path length of a project to be 19 months with a variance of 9 months. What is the probability of its completion in 19 months ? Within how many months would you expect the project to be completed with probability of 0.95 ?

- (c) Explain :

3

- (i) Dummy activity
- (ii) Types of floats
- (iii) Cost slope.

5. Attempt any seven :

14

- (1) Transportation problem is special case of LPP. Justify.
- (2) Explain the distinction between Descriptive and Prescriptive models.
- (3) What is Model ?
- (4) Define operation research and its two uses.
- (5) Define Infeasible Solution.
- (6) Explain the concept of forward and backward pass method in network analysis.
- (7) Define full name of PERT.
- (8) Define unbounded solution.
- (9) Define methods for solving of Assignment problem.

Seat No. : _____

XZ-141

April-2013

M.Com. (Sem.-IV)

508 : Risk Management

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (1) દરેક પ્રશ્ન ફરજિયાત છે.
(2) જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના ગુણ સૂચવે છે.
1. (a) જોખમની વ્યાખ્યા આપો. સદ્દાકીય જોખમોના પ્રકારો સમજાવો. 7
અથવા
જોખમનું પડતર એટલે શું ? જોખમના પડતરના અંગો સમજાવો.
- (b) ટૂંકમાં જવાબ લખો (ગમે તે બે) : 4
(i) જોખમનું અંકુશ કેવી રીતે થાય ?
(ii) સંભવિત મહત્તમ નુકસાન એટલે શું ?
(iii) જોખમનું વિત્તપોષણ એટલે શું ?
- (c) તફાવત દર્શાવો : 3
(i) જોખમ અને અનિશ્ચિતતા
(ii) શુદ્ધ જોખમ અને સદ્દાકીય જોખમ
(iii) ગતિશીલ જોખમ અને સ્થિર જોખમ
2. (a) જોખમ સંપર્ક એટલે શું ? જોખમ સંપર્કના પ્રકારો સમજાવો. 7
અથવા
જોખમ ત્યાગ એટલે શું ? જોખમનું ત્યાગ કેવી રીતે અને ક્યારે થાય ?
- (b) ટૂંકમાં જવાબ લખો (ગમે તે બે) : 4
(i) જોખમનું મૂલ્યાંકન એટલે શું ?
(ii) મોટાં આંકડાનો નિયમ એટલે શું ?
(iii) જોખમની વૈવિધ્યકરણ એટલે શું ?
- (c) એક-બે લીટીમાં જવાબ લખો : 3
(i) જોખમ અંકુશ એટલે શું ?
(ii) મધ્યવર્તિ સ્થિતિમાનના માપ જણાવો.
(iii) જોખમ ઓળખ એટલે શું ?
3. (a) જોખમ વિત્તપોષણનું અર્થશાસ્ત્ર સમજાવો. 7
અથવા
જોખમ વિત્તપોષણને અસર કરતાં બાહ્ય પરિબલો સમજાવો.
- (b) ટૂંકમાં જવાબ લખો (ગમે તે બે) : 4
(i) વીમાની મર્યાદા જણાવો.
(ii) એકત્રીકરણ વ્યવસ્થાઓ એટલે શું ?
(iii) જોખમ તબદીલી એટલે શું ?

- (c) એક-બે લીટીમાં જવાબ લખો : 3
- (i) જોખમ વિત્તપોષણના મુદ્દાઓ (પ્રશ્નો) જણાવો.
(ii) કરારને લગતું જોખમ તબદીલી એટલે શું ?
(iii) વીમાનો પ્રીમિયમ ભાર એટલે શું ?
4. (a) જોખમ ધારણાં એટલે શું ? જોખમ ધારણાંના લાભો સમજાવો. 7
અથવા
જોખમ ધારણાં નીતિનાં નિર્ણાયકો સમજાવો.
- (b) ટૂંકમાં જવાબ લખો (ગમે તે બે) : 4
- (i) સાહસિક એકમ જોખમ સંચાલન એટલે શું ?
(ii) ઈષ્ટતમ ધારણાં એટલે શું ?
(iii) અવલંબી અથવા આકસ્મિક ઘટના ભંડોળ એટલે શું ?
- (c) એક-બે લીટીમાં જવાબ લખો : 3
- (i) જોખમ તબદીલી અને ધારણાં વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.
(ii) વીમા વર્ગ જે ફરજિયાત હોય તેનો ઉદાહરણ આપો.
(iii) પ્રતિકૂલ પસંદગી એટલે શું ?
5. સાચા જવાબની પસંદગી કરો : 14
- (1) _____ નુકસાનો નફા-નુકસાન ખાતે પ્રત્યક્ષ ઉધારી શકાય.
(a) ઊંચી ઉગ્રતા (b) મધ્યમ ઉગ્રતા (c) નીચી ઉગ્રતા
- (2) વીમો _____ ઉગ્રતા _____ પુનરાવર્તન નુકસાનો માટે જોખમ વિત્તપોષણનું આદર્શ સાધન છે.
(a) નીચા-નીચા (b) ઊંચા-ઊંચા
(c) ઊંચા-નીચા (d) નીચા-ઊંચા
- (3) _____ પુનરાવર્તન _____ ઉગ્ર જોખમ એકમ ધારણા કરે તો તે સર્વશ્રેષ્ઠ છે.
(a) નીચા-નીચા (b) ઊંચા-ઊંચા
(c) ઊંચા-નીચા (d) નીચા-ઊંચા
- (4) જોખમ _____ અપેક્ષિત નુકસાનનું પડતર ઘટાડવાનો પ્રયત્ન કરે છે.
(a) ઓળખ (b) વિત્તપોષણ
(c) અંકુશ (d) ધારણા
- (5) મોટા ભાગના જોખમો એકમની _____ હોય છે.
(a) બાહર (b) અંદર
(c) દૂર (d) નજીક
- (6) _____ જોખમ સંપર્ક અને ક્રિયાત્મક કારણોની યાદીનો સૌથી સરળ સ્વરૂપ છે.
(a) તપાસ યાદી (b) પડકાર વિશ્લેષણ
(c) ઘટના વિશ્લેષણ (d) ફ્લો ચાર્ટ
- (7) વ્યસ્ત માર્ગો પર ગતિ સીમાઓ _____ નો ઉપાય છે.
(a) જોખમ અટકાવ (b) જોખમ અલ્પાંશ
(c) જોખમ વૈવિધ્યકરણ (d) જોખમ ત્યાગ

Seat No. : _____

XZ-141

April-2013

M.Com. (Sem.-IV)

508 : Risk Management

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) All questions are compulsory.
(2) Figures to the right indicate marks allotted to each questions.

1. (a) Define Risk. Explain the types of speculative risks. 7
OR
What is cost of risk ? Explain the constituents of cost of risk.
- (b) Answer in brief (any two) : 4
(i) How can risk be controlled ?
(ii) What is probable maximum loss ?
(iii) What is Risk Financing ?
- (c) Distinguish between : 3
(i) Risk and Uncertainty
(ii) Pure Risk and Speculative Risk
(iii) Dynamic Risk and Static Risk
2. (a) What are Risk Exposures ? Describe the types of Risk Exposures. 7
OR
What is Risk Avoidance ? How and when can risks be avoided ?
- (b) Answer in brief (any two) : 4
(i) What is Risk Evaluation ?
(ii) What is law of Large Numbers ?
(iii) What is Risk Diversification ?
- (c) Answer in one-two sentences : 3
(i) What is Risk Control ?
(ii) State the measures of Central Tendency ?
(iii) What is Risk Identification ?
3. (a) Explain the economics of Risk Financing. 7
OR
Explain the external factors affecting Risk Financing.
- (b) Answer in brief (any two) : 4
(i) State the limitations of Insurance.
(ii) What are Pooling Arrangements ?
(iii) What is Risk Transfer ?

- (c) Answer in **one-two** sentences only : 3
- (i) State some issues in risk financing.
  - (ii) What is contractual risk transfer ?
  - (iii) What is Insurance Premium Loading ?
4. (a) What is Risk Retention ? Explain the benefits of Risk Retention. 7
- OR**
- Explain the determinants of a risk retention policy.
- (b) Answer in brief (any two) : 4
- (i) What is Enterprise Risk Management ?
  - (ii) What is Optimal Retention ?
  - (iii) What are Contingency Funds ?
- (c) Answer in **one-two** sentences only : 3
- (i) Distinguish between risk transfer and retention.
  - (ii) Give an example of a class of insurance which is mandatory.
  - (iii) What is Adverse Selection ?
5. Select right answer : 14
- (1) _____ losses can be charged to the profit and loss account directly.
    - (a) High Severity
    - (b) Medium Severity
    - (c) Low Severity
  - (2) Insurance is an, ideal risk financing tool for _____ severity _____ frequency losses.

(a) Low-Low	(b) High-High
(c) High-Low	(d) Low-High
  - (3) _____ frequency _____ severity risks are best to retain.

(a) Low-Low	(b) High-High
(c) High-Low	(d) Low-High
  - (4) Risk _____ attempts to reduce the cost of expected losses.

(a) Identification	(b) Financing
(c) Control	(d) Retention
  - (5) The majority of risks lie _____ the organization.

(a) Outside	(b) Within
(c) Distant from	(d) Near
  - (6) _____ is the simplest form of listing the risk exposures and operative causes.

(a) Check list	(b) Threat Analysis
(c) Event Analysis	(d) Flow chart
  - (7) Speed limit on busy roads is a loss _____ measures.

(a) Prevention	(b) Minimization
(c) Diversification	(d) Avoidance

Seat No. : _____

TB-144

April-2013

M.Com. (Sem.-IV)

509 EA/D – International Accounting

[Max. Marks : 70]

Time : 3 Hours]

- સૂચના : (1) માંગ્યા પ્રમાણે સ્પષ્ટ જવાબ અપેક્ષિત છે.
(2) પ્રશ્નની જમણી બાજુએ દર્શાવેલ અંક સાચા જવાબના મહત્તમ ગુણ સૂચવે છે.
(3) કેટલાક અંગ્રેજી શબ્દ પ્રયોગોના ગુજરાતી પર્યાય ઉપલબ્ધ ન હોઈ સ્પષ્ટતા માટે અંગ્રેજી પ્રશ્ન પત્ર વાંચવું.

1. (અ) 'આંતર-રાષ્ટ્રીય હિસાબી પદ્ધતિ'ની વ્યાખ્યા આપી તેનું મહત્ત્વ સમજાવો. 7
અથવા
વૈશ્વિક ધોરણે 'આંતર-રાષ્ટ્રીય હિસાબી પદ્ધતિ'ના શિક્ષણની સ્થિતિ જણાવો.
- (બ) ટૂંકમાં જવાબ આપો : (ગમે તે બે) 4
(1) આંતર-રાષ્ટ્રીય હિસાબી પદ્ધતિ પર 'વૈશ્વિકીકરણ, ઉદારીકરણ અને ખાનગીકરણ'ની અસરો
(2) આંતર-રાષ્ટ્રીય હિસાબી પદ્ધતિનો અવકાશ/લક્ષ્ય-બિન્દુ/ઉપયોગ જણાવો.
(3) 'બહુ-રાષ્ટ્રીય કંપનીઓ'ની વિશ્વ વેપાર પર અસર.
- (ક) બે અથવા ત્રણ વાક્યમાં જવાબ આપો : (ગમે તે ત્રણ) 3
(1) યુરોપીયન સંઘનો વિકાસ
(2) ભારતમાં આંતર-રાષ્ટ્રીય હિસાબી પદ્ધતિના શિક્ષણની સ્થિતિ
(3) વૈશ્વિક નાણાં બજારની આંતર-રાષ્ટ્રીય હિસાબી પદ્ધતિ પર અસરો.
(4) ટ્રાંસ-નેશનલ કોર્પોરેશન
2. (અ) બહુ-રાષ્ટ્રીય નાણાકીય પત્રકોની રજૂઆતનાં ધોરણોની જરૂરિયાત સમજાવો. 7
અથવા
'આંતર-રાષ્ટ્રીય હિસાબી રજૂઆતનાં ધોરણો' નો ઈતિહાસ વર્ણવો.
- (બ) ટૂંકમાં જવાબ આપો : (ગમે તે બે) : 4
(1) આંતર-રાષ્ટ્રીય કંપનીઓના અહેવાલની રજૂઆત વખતની જટિલતા (સમસ્યા) વર્ણવો.
(2) 'ભારતીય હિસાબી ધોરણો' પરથી 'આંતર-રાષ્ટ્રીય હિસાબી રજૂઆતનાં ધોરણો' સુધી પહોંચવા અંગેની ભારતની સ્થિતિ જણાવો.
(3) આંતર-રાષ્ટ્રીય હિસાબી રજૂઆતના ધોરણોથી રોકાણકારોને થતાં ફાયદા

(ક) બે અથવા ત્રણ વાક્યોમાં જવાબ આપો :

- (1) આંતર-રાષ્ટ્રીય હિસાબી રજૂઆતના ધોરણો માટેની ચાર પાયાની ધારણાઓ જણાવો.
- (2) 'ભારતીય હિસાબી ધોરણો'ને 'આંતર-રાષ્ટ્રીય હિસાબી રજૂઆતના ધોરણો'ના કેન્દ્ર સુધી પહોંચવું કેટલું મુશ્કેલ છે ?
- (3) સરખાવો : 'અપનાવવું' અને 'એક કેન્દ્ર તરફ આવવું'.

3. (અ) 'AS 11 The Effects of Changes in Foreign Exchange Rates' સાથે જોડાયેલા અગત્યના મુદ્દાઓની ચર્ચા કરો.

અથવા

ભારતીય ધંધાકીય એકમ DBS Ltd. ની અમેરીકા સ્થિત CGI Ltd. ગૌણ કંપની છે. CGI Ltd. ના નીચેના સરવૈયાને નાણાંકીય બિન-નાણાંકીય પદ્ધતિ મુજબ રૂપાંતર કરો :

ચલણ : ભારત INR, અમેરીકા : US \$

ફેરબદલી દર : ઐતિહાસિક દર : 1 US \$ = 46 INR, વર્તમાન દર 1 US \$ = 54 INR

CGI Ltd નું તા. 31 માર્ચ, 2013ના રોજનું સરવૈયું નીચે મુજબ હતું :

	US \$
ઈક્વિટી શેર મૂડી	30,000
મુક્ત અનામતો	40,000
લાંબા ગાળાનાં દેવાં	50,000
= રોકાયેલી કુલ મૂડી	1,20,000
- કાયમી મિલકતો	50,000
- રોકાણો	40,000
= કાર્યશીલ મૂડી : ચાલુ મિલકતો	50,000
- ચાલુ દેવાં	20,000
	30,000

(બ) જવાબ આપો :

- (1) ઉદાહરણ સાથે સ્પષ્ટ કરો : ભવિષ્યના ફેરબદલી કરાર
- (2) સમજાવો : ઐતિહાસિક દર, મૂળ દેશનું ચલણ

અથવા

ઈન્ડિયા ઈનકોર્પોરેશને 1લી માર્ચ, 2013ના રોજ તેમના વિદેશી સપ્લાયર પાસેથી 2 માસની શાખ પર 1,000 US \$ ના માલની આયાત કરી હતી. ઈન્ડિયા ઈનકોર્પોરેશનના હિસાબી ચોપડામાં આયાતની તારીખે; સરવૈયાની તારીખે (31 માર્ચ, 2013) આયાતી માલનું વેચાણ થઈ ગયું હોય અથવા ન થયું હોય, અને ચૂકવણીની તારીખે જરૂરી નોંધ કરો :

ફેરબદલી દર : 1લી માર્ચ, 2013 = 1 US \$: 52 INR, 31મી માર્ચ, 2013 = 1 US \$: 53 INR, 30મી એપ્રિલ, 2013 1 US \$: 54 INR.

(ક) બે અથવા ત્રણ વાક્યોમાં જવાબ આપો : (ગમે તે ત્રણ)

- (1) સમજાવો : વિદેશી ચલણ ફેરબદલી દર અંગેનો મૂળ મુદ્દો
- (2) સ્પષ્ટ કરો : એક દરની ફેરબદલી પદ્ધતિનો ખ્યાલ.
- (3) સ્પષ્ટ કરો : ભવિષ્યનો કે અગાઉથી નક્કી કરેલ ફેરબદલી દર
- (4) વિદેશી ચલણના ફેરબદલી દર પર અસર કરતાં પરીબળો

4. (અ) સમજાવો : 'ઘંઘાકીય એકમોનું જૂથ બનાવવું અને ઘંઘાકીય એકમને મજબૂત બનાવવું' (Combination and Consolidation) અને ભારતીય હિસાબી ધોરણો મુજબ તેની હિસાબી માવજત. 7

અથવા

ઈન્ફલેશન લિ. નું તા. 31 માર્ચ, 2013ના રોજ પૂરા થતાં સૌ-પ્રથમ વર્ષનું આવકનું પત્રક નીચે મુજબ છે :

	INR
વેચાણ	10,00,000
- વેચેલ માલની પડતર	4,00,000
= કાર્યો નફો	6,00,000
- ખર્ચાઓ	2,00,000
- ધસારો	2,00,000
= ચોખ્ખો કામગીરી નફો	2,00,000

જરૂરી વિગતો :

- (1) મૂલ્યક આંક : 1લી એપ્રિલ 2012 : 160, 31મી માર્ચ 2013 : 180
  - (2) પ્રાપ્ત કરેલ માલ અને ચૂકવેલ ખર્ચાઓ ચારેય ત્રિ-માસિક સમયગાળા દરમ્યાન સમાન ધોરણે થયેલ હતાં, જ્યારે વેચાણ વર્ષનાં ફક્ત છેલ્લા ત્રિ-માસિક સમયગાળા દરમ્યાન થયેલ છે.
  - (3) એવું અનુભવાયું છે કે, ભાવ સપાટીમાં સમગ્ર વર્ષના ચારેય ત્રિ-માસિક સમયગાળા દરમ્યાન સરખા પ્રમાણમાં વધારો થયેલ છે (સાદી સરેરાશ મુજબ)
- વર્તમાન ખરીદશક્તિ પદ્ધતિ મુજબ ભાવ સપાટીમાં થયેલ ફેરફારની અસર સાથેનું આવકનું પત્રક તૈયાર કરો.

(બ) ટૂંકમાં જવાબ આપો : (ગમે તે બે) 4

- (1) 'ઘંઘાકીય એકમોનું જૂથ બનાવવું અને ઘંઘાકીય એકમને મજબૂત બનાવવું ના હિસાબો' (combination and consolidation)ના વિકાસ માટે અવકાશ/તક/અવસર
- (2) ઐતિહાસિક પડતર મુજબનાં રૂઢિગત / પરંપરાગત હિસાબોની ત્રુટિઓ / ખામીઓ જણાવો.
- (3) ભાવ સપાટીને અસર કરતાં પરીબળો

(ક) બે કે ત્રણ વાક્યોમાં જવાબ આપો : (ગમે તે ત્રણ) 3

- (1) સ્ટોકનાં મૂલ્યાંકન માટેની 'છેલ્લે આવક-પ્રથમ જાવક' પદ્ધતિથી ઉદ્ભવતી બે મુખ્ય વિસંગતતાઓ જણાવો.
- (2) રજૂ કરેલ નફામાં તફાવત / ફેરફાર ઉદ્ભવવા માટેનાં ભાવ સપાટી ફેરફારનાં કારણો.
- (3) સમજાવો : 'ગ્રાહક ભાવાંક' માટે વપરાતો શબ્દ પ્રયોગ 'ટોપલી' (Basket)
- (4) સમજાવો : 'વર્તમાન ખરીદશક્તિ પદ્ધતિ' (Current Purchasing power method) 'વર્તમાન પડતર હિસાબી પદ્ધતિ' (Current Cost Accounting method)

5. આપેલા વિકલ્પો પૈકી સાચા વિકલ્પની પસંદગી કરો : 14

- (1) યુરોપીયન યુનીયન અને બહુ-રાષ્ટ્રીય કંપનીઓનાં કારણે આંતર-રાષ્ટ્રીય હિસાબોનો અમલ શરૂ થયો છે. આ વિધાન _____ છે.
  - (a) સાચું
  - (b) ખોટું
  - (c) અધુરું
- (2) The institute of Chartered Accountants of India ભારતમાં હિસાબી ધોરણોના પ્રચાર અને પ્રસાર માટે ખૂબ પ્રયત્નો કરે છે. આ વિધાન _____ છે.
  - (a) સાચું
  - (b) ખોટું
  - (c) અધુરું

- (3) નીચેના પૈકીનું કયું વિધાન ખોટું છે ?
- (a) યુરોપીયન યુનીયન IFRS અને અમેરીકા GAAP નો અમલ કરે છે.
 (b) ભારતે 80ના દસકાની શરૂઆતમાં ઉદારીકરણ અપનાવેલ છે.
 (c) વૈશ્વિક ધોરણે માલસામાનની નિકાસ 1973 થી 2006 દરમિયાન 20 ગણી વધી છે.
 (d) વૈશ્વિક ધોરણે સેવા ક્ષેત્રની નિકાસ 1970માં અગણ્ય હતી તે 2006માં 2,755 બિલિઅન અમેરીકન ડોલર જેટલી થઈ છે.
- (4) ભારતે ભારતીય હિસાબી ધોરણો પરથી આંતર-રાષ્ટ્રીય નાણાંકીય રજૂઆતનાં ધોરણો સુધી પહોંચવાનું ત્રણ તબક્કામાં સ્વિકારેલ, જેના પહેલા તબક્કાનો અમલ 1 એપ્રિલ 2011 થી શરૂ થવાનો હતો. આ વિધાન _____ છે.
- (a) સાચું (b) ખોટું (c) અધુરું
- (5) કુગાવાની આયાત અને નિકાસ થઈ શકે. આ વિધાન _____ છે.
- (a) સાચું (b) ખોટું (c) અધુરું
- (6) જુદા જુદા દેશોમાં કર્મચારીઓના નિવૃત્તીના લાભની માત્રા જુદી જુદી હોય છે. આ વિધાન _____ છે.
- (a) સાચું (b) ખોટું (c) અધુરું
- (7) આંતર-રાષ્ટ્રીય નાણાંકીય રજૂઆતનાં ધોરણો ચોક્કસ સિદ્ધાંતો પર આધારિત છે. જેમાં ચોક્કસ વ્યવહાર માટેની હિસાબી અસર નક્કી કરવામાં આવે છે જેનો અમલ કરવાનું ફરજિયાત છે. આ વિધાન _____ છે.
- (a) સાચું (b) ખોટું (c) અધુરું
- (8) આંતર-રાષ્ટ્રીય નાણાંકીય રજૂઆતનાં ધોરણોની પારદર્શકતા અને સરખામણી પાત્રતાના કારણે રોકાણકારોનો ભરોસો વધે છે. આ વિધાન _____ છે.
- (a) સાચું (b) ખોટું (c) અધુરું
- (9) હિસાબી ધોરણ 11 મુજબ નીચેના પૈકીનું કયું વિધાન ખોટું છે ?
- (a) સરવૈયાની તારીખનો ભાવ એટલે 'બંધ ભાવ'
 (b) બે ચલણ માટેનો ફેરબદલી ગુણોત્તર એટલે 'ફેરબદલી દર'
 (c) રજૂઆત કરતી પેઢી માટે ફેરબદલી તફાવત એટલે ચલણના સરખી સંખ્યાના એકમો માટે જુદા જુદા ફેરબદલી દરથી ઉદ્ભવતું પરિણામ
 (d) ધંધાકીય એકમનાં મૂળ દેશનું ચલણ એટલે 'વિદેશી ચલણ'
- (10) ભારતીય હિસાબી ધોરણ મુજબ, વેચાતી કંપનીના ડિબેચરોના બદલે ખરીદતી કંપનીના આપવામાં આવતાં ડિબેચર્સથી ખરીદતી કંપનીને થતો નફો Merger અથવા Acquisition માં અનુક્રમે સામાન્ય અનામત અથવા પાઘડી ખાતે જમા થાય. આ વિધાન _____ છે.
- (a) સાચું (b) ખોટું (c) અધુરું
- (11) આંતર-રાષ્ટ્રીય નાણાંકીય પત્રકોની રજૂઆતનાં ધોરણોના સ્વીકારથી ભારતીય કંપનીઓની વિશ્વનાં કોઈપણ શેરબજાર પર નોંધણી શક્ય બનાવે છે. આ વિધાન _____ છે.
- (a) સાચું (b) ખોટું (c) અધુરું
- (12) બહુમતી ધંધાકીય એકમો નાણાંકીય પત્રકોના એકીકરણ માટે નાણાંકીય અને બીન-નાણાંકીય પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરે છે. આ વિધાન _____ છે.
- (a) સાચું (b) ખોટું (c) અધુરું
- (13) હિસાબી ધોરણ 21 નીચેના પૈકી કયા વ્યવહારને લાગુ પડે છે ?
- (a) વિદેશી ચલણ ફેરબદલી દરના તફાવતની અસર
 (b) હિસાબી રજૂઆતનાં સમય બાદની ઘટના
 (c) મકાન, પ્લાંટ અને યંત્રો
 (d) દેવાની પડતર
- (14) હિસાબી રજૂઆત કરતાં ધંધાકીય એકમ માટે મૂળ દેશ સિવાયનાં દેશમાં ગૌણ કંપની, ભાગીદારી, સંયુક્ત સાહસ અથવા શાખા એટલે 'વિદેશ વ્યાપાર' આ વિધાન _____ છે.
- (a) સાચું (b) ખોટું (c) અધુરું

Seat No. : _____

TB-144

April-2013

M.Com. (Sem.-IV)

509 EA/D – International Accounting

[Max. Marks : 70]

Time : 3 Hours]

Instructions : (1) Exact answers are expected.
(2) Figures at the right side indicate maximum marks for the correct answer.

1. (a) Define 'International Accounting' and describe its importance. 7
OR
Describe the status of International Accounting education at world level.
- (b) Reply in brief (any two) : 4
(1) Effect of 'Liberalisation, Privatisation and Globalisation' on the International Accounting.
(2) Describe the scope / Target point / use of International Accounting.
(3) Impact of Multi National Corporations' on the World Trade.
- (c) Reply in two or three sentences (any three) : 3
(1) Expansion of European Union.
(2) Status of International Accounting Education in India.
(3) Impact of International Financial Market on International Accounting.
(4) Trans-National Corporation
2. (a) Describe the need for International Financial Reporting Standards. 7
OR
Write note on : History of the International Financial Reporting Standards. 4
- (b) Reply in brief (any two) : 4
(1) Explain Transnational Reporting and its Complexities.
(2) Status of the convergence of Indian Accounting Standards to International Financial Reporting Standards.
(3) List the benefits of International Financial & Reporting Standards to the investors.
- (c) Reply in two or three sentences : 3
(1) List the four basic assumptions for IFRS.
(2) How difficult is to converge Indian Accounting Standards with International Financial Reporting Standards ?
(3) Compare 'Adoption' with 'Convergence'.

3. (a) Discuss the key issues related with 'AS 11 The Effects of Changes in Foreign Exchange Rates'. 7

OR

US based CGI Ltd. is a subsidiary company of the Indian business entity DBS Ltd. You are requested to translate the following Balance Sheet of CGI Ltd. as per the Monetary – Non-Monetary method.

Currency : India INR, USA US \$

Exchange Rate : Historical Rate : 1 US \$ = 46 INR, Current Rate 1 US \$ = 54 INR

Balance Sheet of CGI Ltd as on 31 March, 2013

	US \$
Equity share capital	30,000
Free Reserves	40,000
Long Term Liabilities	50,000
= Total capital employed	<u>1,20,000</u>
– Fixed Assets	50,000
– Investments	40,000
= Working capital : Current Assets	50,000
– Current Liabilities	<u>20,000</u> <u>30,000</u>

- (b) Answer : 4

- (1) Define with example : Forward Exchange Contracts.
- (2) Explain : Historical Exchange Rate, Functional Currency

OR

India Incorporation had imported some goods from its overseas supplier worth 1,000 US \$ on 1st March, 2013 with 2 months' credit. Pass the Journal Entries in the books of accounts of India Incorporation as on the date of import, as on the date of the Balance Sheet (31st March, 2013) either the imported goods were sold or year not sold, and as on the date of the payment.

Exchange rates : 1st March, 2013 = 1 US \$: 52 INR, 31st March, 2013 = 1 US \$: 53 INR, 30st April, 2013 : 54 INR.

- (c) Answer in two or three sentences (any three) : 3

- (1) Describe Origin of the problem of changes in Foreign Currency Rates.
- (2) Explain Concept of Single Rate Translation Method.
- (3) Explain Forward or Future rate of exchange.
- (4) Factors affecting the Foreign Currency Exchange Rates.

4. (a) Define 'Accounting for Business Combination and Consolidation' and mention its accounting treatment as per Indian Accounting Standard. 7

OR

Following is the First ever Income Statement of 'Inflation Ltd' for the year ending on 31st March, 2013.

	INR
Sales	10,00,000
– Cost of goods sold	4,00,000
= Gross Income	<u>6,00,000</u>
– Expenses	2,00,000
– Depreciation	2,00,000
= Net Operating Income	<u>2,00,000</u>

Required Information :

- (1) Price Index : As on 1st April, 2012 : 160, As on 31st March, 2013 : 180
- (2) The goods procured and expenses paid were on quarterly basis of equal amounts but the sales were made during the last quarter only.
- (3) It is observed that the growth in price level were equal during the year on quarterly basis (@ Simple Average).

Prepare the Price Level adjusted Income Statement as per the Current Purchasing Power Method.

(b) Answer in brief (any two) :

- (1) Scope of 'Accounting for combination and consolidation'.
- (2) Shortcomings of Conventional Accounting Based on Historical Cost.
- (3) Factors affecting Price Level.

(c) Reply in two or three sentences (any three) :

- (1) Describe the two major consequences of the use of 'Last In-First Out' method while evaluating inventory.
- (2) Reasons for distortion in reported profits due to price level changes.
- (3) Define the term 'Basket' being used for 'Consumer Price Index'.
- (4) Define : 'Current Purchasing power method' and 'Current Cost Accounting Method'.

5. Select the correct answer from the options given :

- (1) European Union and Multinational Corporations have forced the practice of International Accounting. The sentence is _____.
 (a) True (b) False (c) Incomplete
- (2) The institute of Chartered Accountants of India is putting all its efforts to make aware of Accounting Standards. The statement is _____.
 (a) True (b) False (c) Incomplete
- (3) Which of the following statement is false ?
 (a) European Union is practicing IFRS while US is practicing GAAP.
 (b) India has adopted LPG policy in early 80's
 (c) The world exports of merchandise has grown by 20 folds from 1973 to 2006
 (d) The exports of commercial services of the world which were negligible in the 1970s, stood at US 2,755 Billion \$ in 2006.

- (4) India had decided to converge its IAS with IFRS in 3 phases starting from 1st April 2011. The sentence is _____.
- (a) True (b) False (c) Incomplete
- (5) Inflation can be exported and imported. The statement is _____.
- (a) True (b) False (c) Incomplete
- (6) The retirement benefits of the employees differ from country to country. The statement is _____.
- (a) True (b) False (c) Incomplete
- (7) International Financial Reporting Standards are considered "Principles Based" set of standards wherein they establish broad rules as well as dictate specific treatments. The sentence is _____.
- (a) True (b) False (c) Incomplete
- (8) IFRS improve investors' confidence across the world with transparency and comparability. The statement is _____.
- (a) True (b) False (c) Incomplete
- (9) As per AS 11, which of the following is false ?
- (a) 'Closing Rate' is the rate at the balance sheet date.
- (b) "Exchange Rate" is the ratio for exchange of two currencies.
- (c) Exchange difference is the difference resulting from reporting the same number of units of a foreign currency in the reporting currency at different exchange rates.
- (d) 'Foreign Currency' is an official currency of the country, the enterprise belongs.
- (10) As per Indian Accounting Standard, the profit earned by the transferor company on redemption of the debentures of the transferee company, will be credited to General Reserve or Goodwill when the amalgamation is Merger or Acquisition respectively. The statement is _____.
- (a) True (b) False (c) Incomplete
- (11) Converging with IFRS will increase the acceptability of financial statements across all stock exchanges, which facilitates entry of any Indian company to any stock exchange across the globe. The statement is _____.
- (a) True (b) False (c) Incomplete
- (12) Most of the business entities use the Monetary & Non-monetary methods for translation of the financial statements. The statement is _____.
- (a) True (b) False (c) Incomplete
- (13) Accounting Standard 21 is related to
- (a) The effects of changes in Foreign Exchange Rates
- (b) Events after the Reporting Period
- (c) Property, plant and equipment
- (d) Borrowing costs
- (14) 'Foreign operation' is a subsidiary, associate, joint venture or branch of the reporting enterprise, the activities of which are based or conducted in a country other than the country of the reporting enterprise. The statement is _____.
- (a) True (b) False (c) Incomplete

Seat No. : _____

TD-118

May-2013

M.Com. Sem. IV

510 EA | EB | EC : Strategic Financial Management

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

૧. કોર્પોરેટ મૂલ્યાંકન એટલે શું ? મૂલ્ય આધારિત સંચાલનના મેકેન્જી અને એલ્કરના ખ્યાલ સમજાવો. ૧૪

અથવા

કોર્પોરેટ મૂલ્યાંકનના વટાવેલ રોકડ પ્રવાહનો ખ્યાલ અને સમાયુક્ત ચોપડા મૂલ્ય ખ્યાલ સમજાવો.

૨. ડિવિડન્ડ નીતિ એટલે શું ? વ્યૂહાત્મક નાણાકીય સંચાલનમાં તેનું મહત્ત્વ સમજાવો. ડિવિડન્ડ નીતિના કાયદાકીય અને કાર્યકારી સ્વરૂપની પણ ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

(અ) ડિવિડન્ડ નીતિના લિન્ટનર મોડેલ સમજાવો. ૭

(બ) બોનસ ઈશ્યૂની માર્ગદર્શિકા સમજાવો. ૭

૩. (અ) ઔદ્યોગિક માંદગી એટલે શું ? માંદગીના કારણો સમજાવો. ૭

(બ) નાણાકીય વિશ્લેષણ પર કુગાવાની અસર સમજાવો. ૭

અથવા

(અ) માંદગીની આગાહી માટે ગુણોત્તર વિશ્લેષણને સાધન તરીકે સમજાવો. ૭

(બ) માંદગીની આગાહીના આરજન્ટ મોડેલની સમજણ આપો. ૭

૪. (અ) એકીકરણ અને સંપાદનની વિભિન્ન પ્રકારો સમજાવો. ૭

(બ) લિવરેજડ બાય આઉટ સમજાવો. ૭

અથવા

કોર્પોરેટ પુનઃરચનાની વિવિધ રીતો સમજાવો. ૧૪

૫. કોઈપણ સાતના જવાબ આપો :

- (૧) એકીકરણ અને સંપાદનનાં કરવેરામાં ફાયદા ચર્ચો.
- (૨) ઊલટું એકીકરણ સમજાવો.
- (૩) લીવરેજડ બાય આઉટના પ્રકારની યાદી આપો.
- (૪) સ્ટોકના ભાગલા સમજાવો.
- (૫) માંદગીની આગાહીના અલ્ટમેનનું મોડેલ જણાવો.
- (૬) માંદગીના નિદાન અભ્યાસમાં ચાર આરની ચર્ચા કરો.
- (૭) લઘુત્તમ એજન્સી પડતર સમજાવો.
- (૮) મુક્ત રોકડ પ્રવાહ એટલે શું ?
- (૯) એકીકરણની આર્થિક મૂલાધાર સૂઝ જણાવો.
- (૧૦) પેટી શા માટે ડિવિડન્ડ ચૂકવે છે ?
- (૧૧) ડી-મર્જર એટલે શું ?
- (૧૨) પેટીનું પુનઃમૂલ્યાંકન એટલે શું ?

Seat No. : _____

TD-118

May-2013

M.Com. Sem. IV

510 EA | EB | EC : Strategic Financial Management

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. What is corporate valuation ? Explain Mckinsey and Alcar Approach of value based management. 14

OR

Explain discounted cash flow approach and adjusted book value approach of corporate valuation.

2. What is dividend policy ? State its importance in Strategic Financial Management. Also discuss legal and procedural aspects of dividend policy. 14

OR

- (a) Explain Lintner's model of dividend policy. 7
(b) Discuss guidelines of bonus issue. 7

3. (a) What is industrial sickness ? Explain causes of sickness. 7
(b) Explain effect of inflation on financial analysis. 7

OR

- (a) Explain ratio analysis as a tool for prediction of sickness. 7
(b) Explain Argent model of predictions of sickness. 7

4. (a) Explain different categories of mergers and acquisitions. 7
(b) Explain leveraged buy-out. 7

OR

Explain various techniques of corporate restructuring. 14

5. Attempt any seven :

- (1) Discuss tax benefits of mergers & acquisitions.
  - (2) Explain reverse merger.
  - (3) List categories of leveraged buy-out.
  - (4) Explain stock splits.
  - (5) State Altman model of predictions of sickness.
  - (6) Discuss four R in diagnostic study of sick unit.
  - (7) Explain minimizing agency cost.
  - (8) What is free cash flow ?
  - (9) State economic rationale for mergers.
  - (10) Why firms pay dividends ?
  - (11) What is demerger ?
  - (12) What is firm's revaluation ?
-

MCom Sem IV

Seat No. : _____

MG-26

November-2012

507 Operational Research

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સરખાં છે.
(2) વૈજ્ઞાનિક ગણનયંત્ર વાપરી શકાશે.
(3) આંકડાશાસ્ત્રીય કોષ્ટકો વિનંતીથી મળશે.
(4) આલેખપત્ર વિનંતીથી મળશે.

1. (અ) કાર્યાત્મક સંશોધનમાં વપરાતી વિવિધ આંકડાશાસ્ત્રીય પદ્ધતિ સમજાવો. 7
અથવા
કાર્યાત્મક સંશોધનના વિવિધ ઉપયોગો સમજાવો.
(બ) ટૂંકમાં જવાબ આપો : (કોઈપણ બે) 4
(1) કાર્યાત્મક સંશોધનની વિવિધ વ્યાખ્યાઓ આપો.
(2) કાર્યાત્મક સંશોધનની મુખ્ય મર્યાદાઓ આપો.
(3) નિશ્ચિતતાની કક્ષાના આધારે થયેલા કાર્યાત્મક સંશોધનના મોડેલોના વર્ગીકરણ સમજાવો.
(ક) એક અથવા બે લાઈનમાં જવાબ આપો : 3
(1) આયોનીક અને એનાલોગ મોડેલો વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.
(2) વળતર શ્રેણિક એટલે શું ?
(3) સ્ટેટીક અને ડાયનેમિક મોડેલ વચ્ચે તફાવત સમજાવો.

2. (અ) આલેખની રીતથી ઉકેલો : 7
 $Z = 100x + 200y$ ને નીચેની શરતોને આધીન મહત્તમ બનાવો :
 $0.8x + 1.2y \leq 720$; $x \leq 600$; $y \leq 400$;
 $x, y \geq 0$.

અથવા

Big Mની રીતથી નીચેની સુરેખ આયોજનની સમસ્યા ઉકેલો :

$Z = 2x + 4y$ ને નીચેની શરતોને આધીન મહત્તમ બનાવો :

$2x + y \leq 18$; $3x + 2y \geq 30$; $x + 2y = 26$; $x, y \geq 0$

- (બ) ઉકેલો (કોઈપણ બે) :

- (1) ન્યૂનતમ શ્રેણિકની રીતથી કુલ ખર્ચ શોધો.

ખર્ચ શ્રેણિક

ઉત્પત્તિ સ્થાન	પ્રાપ્તિસ્થાન			પુરવઠો
	A	B	C	
P	12	12	18	10
Q	14	13	15	10
R	20	12	25	30
માંગ	15	20	15	50

(2) નિયુક્તિની સમસ્યા માટે લઘુત્તમ સમય નક્કી કરો.

ક્લોક	કાર્ય			
	A	B	C	D
1	4	7	5	6
2	-	8	7	4
3	3	-	5	3
4	6	6	4	2

(3) આપેલ વાહનવ્યવહારની સમસ્યા માટે સાબિત કરો કે તેના એક જ ઈષ્ટતમ ઉકેલ શક્ય છે.

ખર્ચ શ્રેણિક

ઉત્પત્તિ સ્થાન	પ્રાપ્તિસ્થાન				પુરવઠો
	A	B	C	D	
P	5	8	1	0	70
Q	13	19	24	23	90
R	8	7	8	10	115
માંગ	50	60	70	95	275

(ક) એક અથવા બે વાક્યોમાં જવાબ આપો :

3

- (1) અસમતલ વાહનવ્યવહારની સમસ્યા સમજાવો.
- (2) વાહનવ્યવહારની સમસ્યાનો ઈષ્ટતમ ઉકેલ મેળવવા માટેની પદ્ધતિના નામ આપો.
- (3) ડીજનરેટ ઉકેલની વ્યાખ્યા આપો.

3. (અ) આપેલ માહિતી માટે કુલ ફ્લોટ નક્કી કરો.

7

પ્રવૃત્તિ	1-2	1-3	1-4	2-3	2-6	3-5	3-6	4-5	5-6	5-7	6-7
સમય	8	7	3	6	8	6	4	12	0	6	8

અથવા

આપેલ માહિતી માટે 50%ની શક્યતા સાથે પૂરું થાય તેવી યોજનનો અપેક્ષિત સમય શોધો.

પ્રવૃત્તિ	પૂર્વ પ્રવૃત્તિ	સમય (દિવસોમાં)		
		to	tm	tp
A	-	3	6	15
B	-	5	11	17
C	-	4	19	28
D	A	16	20	30
E	A	7	10	13
F	B, D	6	10	20
G	C	10	20	36

(બ) ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ બે)

4

- (1) PERT અને CPM વચ્ચે બે તફાવત જણાવો.
- (2) કટોકટી ઘટના પદ સમજાવો.
- (3) ફ્લોટના પ્રકારના નામ આપો.

(ક) એક કે બે વાક્યમાં જવાબ આપો.

3

(1) ઘટના ફ્લોટની વ્યાખ્યા આપો.

(2) જો $t_o = 10$, $t_p = 20$, $t_m = 13$ હોય તો અપેક્ષિત સમય શોધો.

(3) ડેગ્રીંગ ઘટનાની વ્યાખ્યા આપો.

4. (અ) સુરેખ આયોજનની પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરી રમત ઉકેલવાની રીત ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

7-

અથવા

આપેલ રમતનો ઉકેલ મેળવો.

Player B

Player A

10	5	-2
13	12	15
16	14	10

(બ) ટૂંકમાં સમજાવો. (કોઈપણ બે)

4

(1) વ્યાખ્યા આપો : પલાણ્ય બિંદુ, રમતની કિંમત

(2) ઈષ્ટતમ્ કમ નક્કી કરો.

કાર્યો કરવાનો સમય	કાર્યો					
	J1	J2	J3	J4	J5	J6
મશીન A	3	12	5	2	9	11
મશીન B	8	10	9	6	3	1

(3) કમતાની સમસ્યાને ઉકેલવા માટેની ધારણાઓ આપો.

(ક) એક અથવા બે વાક્યોમાં જવાબ આપો :

3

(1) રમત થિયરીમાં જો ગુરુ લઘુ = લઘુ ગુરુ = 10 હોય, તો રમતની કિંમત શોધો.

(2) સમતલ રમત માટેની શરત જણાવો.

(3) કમતાની સમસ્યા એટલે શું ?

5. ગમે તે સાત પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

14

(1) જે મોડલનો ઓછામાં ઓછો એક પ્રાયલ યાદચ્છ ચલ હોય તેને _____ કહેવાય.

(a) ડાયનેમિક મોડેલ

(b) પ્રોબેબિલિસ્ટિક મોડેલ

(c) ડિટરમિનિસ્ટિક મોડેલ

(d) ઉપરના કોઈપણ નહીં

(2) સંપૂર્ણ માહિતીની અપેક્ષિત કિંમત બરાબર : _____

(a) EPPI – લઘુત્તમ (EMV)

(b) EPPI – મહત્તમ (EMV)

(c) મહત્તમ (EOL)

(d) ઉપરના કોઈપણ નહીં

- (3) સુરેખ આયોજનની સમસ્યામાં બે થી વધારે ચલ હોય તો ઉકેલ મેળવવા માટે કઈ પદ્ધતિ વપરાય છે ?
- (a) આલેખની રીત (b) સિમ્પલેક્ષની રીત
(c) (a) અને (b) બંને (d) ઉપરના એકપણ નહીં
- (4) m હાર અને n સ્તંભવાળા વાહનવ્યવહારની સમસ્યાનો ઉકેલ શક્ય ઉકેલ બને છે જ્યારે તેની ધન નિયુક્તિઓની સંખ્યા _____ હોય છે.
- (a) $m + n + 1$ (b) $2m + n - 1$
(c) $m + n - 1$ (d) ઉપરના એકપણ નહીં
- (5) જો સુરેખ આયોજનની સમસ્યાનું એક જ ઈષ્ટતમ ઉકેલ હોય તો _____.
- (a) $\Delta_j \leq 0$ (b) $\Delta_j = 0$
(c) $\Delta_j > 0$ (d) ઉપરના એકપણ નહીં
- (6) $\begin{bmatrix} -7 & 4 \\ 0 & 4 \end{bmatrix}$ રમતની કિંમત _____ છે.
- (a) -7 (b) 4
(c) 0 (d) ઉપરના એકપણ નહીં
- (7) કુલ ફ્લોટ બરાબર _____ છે.
- (a) $EFT - LFT$ (b) $EFT - EST$
(c) $LFT - EFT$ (d) ઉપરના એકપણ નહીં
- (8) રમતની સમસ્યામાં પલાણ્ય બિંદુ મળે તો _____ હોય.
- (a) Maximin કિંમત = Maximax કિંમત
(b) Maximax કિંમત = Minimin કિંમત
(c) Maximin કિંમત = Minimax કિંમત
(d) ઉપરના એકપણ નહીં
- (9) ઘટનાના મોડામાં મોડો સમય (L_i) અને વહેલામાં વહેલો સમય (E_i) વચ્ચેના તફાવતને _____ કહેવાય.
- (a) કુલ ફ્લોટ (b) સ્વતંત્ર ફ્લોટ
(c) ઘટના ફ્લોટ (d) ઉપરના એકપણ નહીં
- (10) આપેલ વિકલ્પોમાંથી કયું સાચું છે ?
- (a) સ્વતંત્ર ફ્લોટ $\leq$ ફ્રી ફ્લોટ (b) ફ્રી ફ્લોટ $\leq$ કુલ ફ્લોટ
(c) સ્વતંત્ર ફ્લોટ $\leq$ કુલ ફ્લોટ (d) ઉપરના બધા જ

Seat No. : _____

MG-26

November-2012

507 Operational Research

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions: (1) All questions carry equal marks.
(2) Use of calculator is permitted.
(3) Statistical tables will be provided on request.
(4) Graph papers will be provided on request.

1. (a) Explain various statistical techniques used in operations research. 7

OR

Explain various applications of operations research.

- (b) Answer in brief (any two) : 4

- (1) Give different definitions of O.R.
(2) Give main limitations of O.R.
(3) Explain models of O.R. which are classified on the basis of degree of certainty.

- (c) Answer in one or two lines only : 3

- (1) State the difference between ionic and analogue model.
(2) What are pay off matrix ?
(3) In what way static models differ from dynamic model ?

2. (a) Solve using graphical method : 7

Maximum $Z = 100x + 200y$ subject to
 $0.8x + 1.2y \leq 720$
 $x \leq 600$
 $y \leq 400$
 $x, y \geq 0$

OR

Solve the following LPP using Big M method :

Maximise $Z = 2x + 4y$ subject to
 $2x + y \leq 18$
 $3x + 2y \geq 30$
 $x + 2y = 26$
 $x, y \geq 0$

- (b) Solve (any two) : 4

- (1) Find total cost by matrix minima method.

Cost Matrix

Origins	Destinations			Supply
	A	B	C	
P	12	12	18	10
Q	14	13	15	10
R	20	12	25	30
Demand	15	20	15	50

- (2) Determine minimum time for given assignment problem.

Clerks	Tasks			
	A	B	C	D
1	4	7	5	6
2	–	8	7	4
3	3	–	5	3
4	6	6	4	2

- (3) For given transportation problem prove that there exist unique optimum cost.

Cost Matrix

Origins	Destinations				Supply
	A	B	C	D	
P	5	8	1	0	70
Q	13	19	24	23	90
R	8	7	8	10	115
Demand	50	60	70	95	275

- (c) Answer in one or two lines :

3

- (1) Explain unbalanced transportation problem.
- (2) Name the methods used for obtaining optimum solutions in transportation problem.
- (3) Define degenerate solution.

3. (a) Determine total float for given data :

7

Activity	1-2	1-3	1-4	2-3	2-6	3-5	3-6	4-5	5-6	5-7	6-7
Duration	8	7	3	6	8	6	4	12	0	6	8

OR

For given data find the expected duration of the project with 50% chances of its completion.

Activity	Precedence	Time in days		
		to	tm	tp
A	–	3	6	15
B	–	5	11	17
C	–	4	19	28
D	A	16	20	30
E	A	7	10	13
F	B, D	6	10	20
G	C	10	20	36

- (b) Explain in brief (any two) :

4

- (1) State any two differences between PERT and CPM.
- (2) Explain the term critical event.
- (3) Name different types of float.

(c) Answer in **one** or **two** lines only :

3

- (1) Define event float.
- (2) Find expected time if $t_o = 10$, $t_p = 20$, $t_m = 13$.
- (3) Define dangling event.

4. (a) Explain with an example how game problem can be solved by linear programming method.

7

OR

Solve the following game :

Player B

Player A $\begin{bmatrix} 10 & 5 & -2 \\ 13 & 12 & 15 \\ 16 & 14 & 10 \end{bmatrix}$

(b) Explain in brief (any two) :

4

- (1) Define : Saddle point, value of the game.
- (2) Determine the optimum sequence.

Processing Time	Jobs					
	J ₁	J ₂	J ₃	J ₄	J ₅	J ₆
Machine A	3	12	5	2	9	11
Machine B	8	10	9	6	3	1

(3) Give assumptions made while solving sequencing problems.

(c) Answer in **one** of **two** lines :

3

- (1) In game theory if Maximin = Minimax = 10, then what is the value of the game ?
- (2) State the condition for which we get fair game.
- (3) What are sequencing problems ?

5. Attempt any seven :

14

- (1) The models in which atleast one parameter of decision variable is a random variable is known as _____.
  - (a) Dynamic model
  - (b) Probabilistic model
  - (c) Deterministic model
  - (d) None of the above
- (2) The expected value of perfect information is equal to _____.
  - (a) EPPI – Min (EMV)
  - (b) EPPI – Max (EMV)
  - (c) Max (EOL)
  - (d) None of the above

- (3) In LPP if there are more than two variables which method is used for solution ?
 (a) Graphical method (b) Simplex method
 (c) Both of (a) and (b) (d) None of the above
- (4) In transportation problem with m-rows and n-columns is feasible if the number of positive allocations are _____.
 (a) $m + n + 1$ (b) $2m + n - 1$
 (c) $m + n - 1$ (d) None of the above
- (5) If LPP has unique optimal solution then _____.
 (a) $\Delta_j \leq 0$ (b) $\Delta_j = 0$
 (c) $\Delta_j > 0$ (d) None of the above
- (6) Value of the game $\begin{bmatrix} -7 & 4 \\ 0 & 4 \end{bmatrix}$ is _____.
 (a) -7 (b) 4
 (c) 0 (d) None of the above
- (7) Total float is equal to _____.
 (a) EFT - LFT (b) EFT - EST
 (c) LFT - EFT (d) None of the above
- (8) A saddle point in a game exists when _____.
 (a) Maximin Value = Maximax Value
 (b) Maximax Value = Minimin Value
 (c) Maximin Value = Minimax Value
 (d) None of the above
- (9) The difference between the latest time (L_i) and the earliest time (E_i) of an event is called _____.
 (a) Total float (b) Independent float
 (c) Event float (d) None of the above
- (10) Which of the following is true ?
 (a) Independent float $\leq$ Free float
 (b) Free float $\leq$ Total float
 (c) Independent float $\leq$ Total float
 (d) All of the above

M.Com. Semester IV Examination
Risk Management

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions : (1) All question carry equal marks.
(2) All question are compulsory.

- ① જોખમ સંચાલન કોરોલે શું? જોખમ નો પ્રકૃતિ અને કાર્યકારી સમજાવો.
- ① જોખમ સંચાલન કોરોલે શું? જોખમ સંચાલનના ઉદ્દેશો વર્ણવો.
- ② જોખમ તારાતરખનો સ્થાપના (સૌખ્યની બનાવવાની) પ્રક્રિયા વર્ણવો.
- ② જોખમ સંચાલનનો લૂમિયા વર્ણવો.
- ③ જોખમ મૂલ્યાંકન પ્રક્રિયાના વિવિધ તબક્કામાં જે વિવિધ પ્રકારના સંપત્તિની જુર પો છે તે વર્ણવો.
- ③ સંભવિત મહત્તમ નુકસાન કોરોલે શું? તેનું મૂલ્ય શા માટે જોખમ સંચાલનમાં છે?
- ④ જોખમ સંકુચના પગલાં ~~સમજાવો~~ (પરિચરનો) સમજાવો.
- ④ જોખમ ત્યાગના પગલાં (પરિચરનો) સમજાવો.
- ⑤ ટૂંકમાં જવાબ લખો (ગમે તે માત્ર)
- જોખમ કોરોલે શું?
  - વિવિધ રીસ્કો કોરોલે શું?
  - સંભવિત મહત્તમ કોરોલે શું?
  - આકસ્મિક ઘટના સર્જકો નાણાં કોરોલે શું?
  - જોખમ ધારણા કોરોલે શું?

- vi) જોખમ માપવામાં આવેલું વિષય કોઈકે રજૂ ?
 vii) વીમાની લાભ શ્રાવણ
 viii) જુસ્સાઓ ઉગાડવા કોઈકે રજૂ ?
 ix) જુસ્સાઓ યોગ્ય રીતે કોઈકે રજૂ ?
 x) અપેક્ષિત જુસ્સાઓ મૂલ્ય કોઈકે રજૂ ?

(English Version)

- 1) What is Risk Management? Explain the nature and scope of risk management.
- ① What is Risk Management? Describe the objectives of Risk Management
- ② Describe the process of Risk Identification
- ③ Describe the role of a Risk Manager
- ④ Describe the various tools that are required at various stages in the risk evaluation process?
- ⑤ What is Probable Maximum Loss? Why is it important in Risk Management?
- ⑥ Explain risk control measures.
- ⑦ Explain risk avoidance measures.
- ⑧ Answer briefly (Any seven).
- i) What is Risk?
  - ii) What is Diversification?
  - iii) What is Uncertainty?
  - iv) What are Contingency Funds?
  - v) What is Risk Retention?
  - vi) What is Risk Financing?
  - vii) What are State benefits of insurance?
  - viii) What is Severity of Losses?
  - ix) What is Frequency of Losses?
  - x) What is Cost of Expected Losses?

Seat No. : _____

MG-27

November-2012

509 EA/D International Accounting

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (૧) સ્પષ્ટ અને મુદ્દાસર જવાબો અપેક્ષિત છે.

(૨) કેટલાંક અંગ્રેજી શબ્દ પ્રયોગોના ચોક્કસ ગુજરાતી શબ્દો ઉપલબ્ધ ન હોઈ પ્રશ્ન સમજવા English Version વાંચવું.

(૩) પ્રશ્નના અંતે દર્શાવેલ અંક સાચા જવાબના મહત્તમ ગુણ દર્શાવે છે.

1. (A) આંતરરાષ્ટ્રીય નામાપદ્ધતિનું મહત્ત્વ વર્ણવો. 07

અથવા

વૈશ્વિક કક્ષાએ આંતરરાષ્ટ્રીય નામાપદ્ધતિના અભ્યાસની સ્થિતિ વર્ણવો.

(B) ટૂંકમાં જવાબ આપો : (ગમે તે બે) 04

(1) આંતરરાષ્ટ્રીય નામાપદ્ધતિની વ્યાખ્યા.

(2) આંતરરાષ્ટ્રીય નામાપદ્ધતિનું કાર્યક્ષેત્ર.

(3) ભારતમાં આંતરરાષ્ટ્રીય નામાપદ્ધતિના અભ્યાસની સ્થિતિ.

(C) એક અથવા બે વાક્યમાં જવાબ આપો : (ગમે તે બે) 03

(1) યુરોપના રાષ્ટ્રમંડળનો ફેલાવો

(2) વિશ્વ વ્યાપક અથવા વૈશ્વિક આંતરરાષ્ટ્રીય નામાપદ્ધતિ

(3) તુલનાત્મક આંતરરાષ્ટ્રીય નામાપદ્ધતિ

2. (A) બહુરાષ્ટ્રીય કંપનીઓ માટે નામા પદ્ધતિ અને અહેવાલની રજૂઆતમાં આંતરરાષ્ટ્રીય ધોરણોની જરૂરીયાત વર્ણવો. 07

અથવા

આંતરરાષ્ટ્રીય કંપનીઓના અહેવાલની રજૂઆત વખતની જટિલતા (સમસ્યા) વર્ણવો.

(B) ટૂંકમાં જવાબ આપો : (ગમે તે બે) 04

(1) બહુરાષ્ટ્રીય કંપનીઓ માટે નામાપદ્ધતિ અને અહેવાલની રજૂઆતમાં તથા ધોરણોમાં સુધારા માટે થયેલા પ્રયત્નો.

(2) બહુરાષ્ટ્રીય કંપનીના હિસાબોની રજૂઆત વખતે લઘુત્તમ જરૂરી પૂરા પાડવાનાં નાણાંકીય પત્રકો અને માહિતીની યાદી તૈયાર કરો.

(3) રોકાણકારો માટે આંતરરાષ્ટ્રીય હિસાબી અને અહેવાલોના ધોરણોના ફાયદા જણાવો.

- (C) એક અથવા બે વાક્યમાં જવાબ આપો : (ગમે તે બે) 03
- (1) IFRS ની ચાર પ્રાથમિક (મૂળ) ધારણાઓ લખો.
  - (2) અપનાવવું (adoption) અને એક કેન્દ્ર તરફ આવવું (convergence) વચ્ચેનો તફાવત.
  - (3) ભારતીય હિસાબી ધોરણોને IFRS ના કેન્દ્ર સુધી પહોંચવાનું કેટલું મુશ્કેલ છે ?

3. (A) વિદેશી ચલણના ફેરબદલી દરમાં થતા ફેરફારની અસરો વર્ણવો. 07
અથવા

વિદેશી ચલણના વ્યવહારોની હિસાબી પદ્ધતિના મુખ્ય (ચાવીરૂપ) મુદ્દાઓ ચર્ચો.

- (B) ઉદાહરણ સહિત સમજાવો (ગમે તે બે) : 04
- (1) આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યવહારો
  - (2) ભવિષ્યના એક ચલણના નાણાંનું બીજા ચલણનાં નાણાંમાં રૂપાંતર માટેના કરાર.
  - (3) વિદેશી ચલણના વ્યવહારો

- (C) એક અથવા બે વાક્યમાં જવાબ આપો : (ગમે તે બે) 03
- (1) સમજાવો : વિવિધ દરની રૂપાંતરની પદ્ધતિ
  - (2) સમજાવો: એક દરની રૂપાંતરની પદ્ધતિ
  - (3) 'વ્યવહારૂં (ઉપયોગી) ચલણ' ની વિભાવના (ખ્યાલ) સમજાવો

અથવા

3. ભારત નિગમ લિ.ની ગૌણ કંપની સિલીકોન વેલી લિ. (અમેરિકા સ્થિત)ના તા. 31 ડિસેમ્બર, 2011ના રોજના હિસાબી પત્રકો નીચે મુજબ છે. તમારે આ પત્રકોનું "સમય દર્શક (Temporal) પદ્ધતિ" પ્રમાણે રૂપાંતર (Translation) કરવાનું છે. 14

ચલણ : ભારત : ભારતીય રૂપિયો

અમેરિકા : અમેરીકન ડોલર

ફેરબદલી દર : ઐતિહાસિક દર : 1 US \$ = 46 ભારતીય રૂપિયા

વર્તમાન દર : 1 US \$ = 52 ભારતીય રૂપિયા

સિલીકોન વેલી લિ. નું તા. 31 ડિસેમ્બર, 2011નાં રોજનું સરવૈયું :

US \$(000)

ઇક્વીટી શેરમૂડી	10,000	
મુક્ત અનામતો	70,000	
લાંબા ગાળાનાં દેવાં	40,000	
= રોકાયેલી કુલ મૂડી		120,000
- કાયમી મિલકતો		80,000
- રોકાણો		30,000
= કાર્યશીલ મૂડી : ચાલુ મિલકતો	40,000	
- ચાલુ દેવાં	30,000	10,000

સિલ્હીકોન વેલી લિ.નું તા. 31 ડિસેમ્બર, 2011ના રોજ પૂરાં થતાં વર્ષનું નફા-નુકસાન ખાતું.

	US \$ (000)
ચોખ્ખું વેચાણ	2,00,000
– વેચેલ માલની પડતર	80,000
= કાયો નફો	1,20,000
– ઘસારો	20,000
= કામગીરી નફો	1,00,000
-- આવકવેરાની જોગવાઈ (@ 30%)	30,000
= કરબાદનો ચોખ્ખો નફો	70,000

4. (A) 'ધંધાકીય જોડાણ (સંયોજન) અને એકીકરણ' સમજાવો અને તેના કાર્યક્ષેત્રનું વર્ણન કરો. 07

અથવા

ભાવસપાટીમાં થતાં ફેરફારોની હિસાબો પર અસર દર્શાવવા માટેની કોઈપણ બે સૂચિત પદ્ધતિઓ સમજાવો.

(B) ટૂંકમાં જવાબ આપો : (ગમે તે બે) 04

- (1) ઐતિહાસિક પડતર પર આધારિત રૂઢીગત હિસાબી પદ્ધતિની મર્યાદાઓ.
- (2) વિદેશી ફુગાવાની અસર દર્શાવવા માટેની હિસાબી પદ્ધતિ
- (3) ભાવસપાટીના ફેરફારનાં લક્ષણો

(C) એક અથવા બે વાક્યમાં જવાબ આપો : (ગમે તે બે) 03

- (1) ભાવસપાટીમાં થતાં ફેરફારની નફા પરની નકારાત્મક અસરોના કારણો.
- (2) સ્ટોકના મૂલ્યાંકનમાં "છેલ્લી આવક-પ્રથમ જાવક" (LIFO) પદ્ધતિથી ઉદ્ભવતા બે મહત્વના પરીણામો વર્ણવો.
- (3) સમજાવો : સૂચકઆંક (ભાવસપાટીમાં ફેરફાર સુસંગત)

અથવા

- (A) સત્ય અને ન્યાય લિ. તથા પ્રેમ અને અહિંસા લિ. નાં તા. 31મી માર્ચ, 2012ના રોજના પાકાં-સરવૈયા નીચે પ્રમાણે છે :

07

વિગતો	સત્ય અને ન્યાય લિ.	પ્રેમ અને અહિંસા લિ.
ઇકિવટી શેરમૂડી (દરેક ₹ 10)	1,00,000	40,000
નફા-નુકસાન ખાતુ : સત્ય અને પ્રેમ અને ન્યાય લિ. અહિંસા લિ.		
શરૂની બાકી	20,000	10,000
+ ચાલુ વર્ષનો નફો	80,000	20,000
= કુલ	2,00,000	70,000
કાયમી મિલકતો	1,00,000	50,000
પ્રેમ અને અહિંસા લિ. ના ઇકિવટી શેરમાં રોકાણ	60,000	—
કાર્યશીલ મૂડી	40,000	20,000
કુલ	2,00,000	70,000

સત્ય અને ન્યાય લીમીટેડ તા. 31મી માર્ચ, 2011નાં રોજ પ્રેમ અને અહિંસા લીમીટેડનાં 2,800 શેર્સ ખુલ્લા બજારમાંથી ખરીદ્યા હતાં.

સત્ય અને ન્યાય લીમીટેડનું એક-લાઈન (ઇકિવટી) પદ્ધતિ પ્રમાણેનું તા. 31મી માર્ચ, 2012ના રોજનું એકીકરણ કરેલું (Consolidated) પાકું-સરવૈયું તૈયાર કરો.

- (B) ગ્રેજ્યુએટ લિ. નું તા. 31મી માર્ચ, 2012ના રોજ પૂરાં થતાં વર્ષનું આવકનું પત્રક નીચે મુજબ છે :

07

વેચાણ	20,00,000
— વેચેલ માલની પડતર	10,00,000
= કાયો નફો	10,00,000
— ખર્ચાઓ	4,00,000
— ઘસારો	2,00,000
= કામગીરી નફો	4,00,000

જરૂરી માહિતી :

- (1) ભાવ સપાટી : 1લી એપ્રિલ, 2011 : 400
31મી માર્ચ, 2012 : 480

- (2) વેચાણ માટેનો માલ સરકાર પાસેથી ત્રિમાસિક ધોરણે સરખી રકમથી મેળવાયેલ છે, જ્યારે વેચાણ વર્ષના છેલ્લા ત્રિમાસિક ગાળામાં થયેલ છે.
- (3) વર્ષ દરમ્યાન ભાવસપાટીમાં ત્રિમાસિક ધોરણે સરખો (સાદી સરેરાશ) વધારો જોવા મળેલ છે.
- (4) આપેલ નાણાંકીય વર્ષનાં પ્રથમ દિવસે ખરીદેલ કાયમી મિલકતો પર ઘસારો ગણેલ છે.
- (5) ખર્ચાઓ ત્રિમાસિક ધોરણે સરખા છે.

ઉપરની વિગતો પરથી ભાવસપાટીમાં થયેલા ફેરફારની અસર સાથેનું આવકનું પત્રક તૈયાર કરો.

5. આપેલા વિકલ્પો પૈકી સાચા જવાબની પસંદગી કરો :

14

- (1) આંતરરાષ્ટ્રીય હિસાબી પદ્ધતિના મહત્વમાં થયેલા વધારા માટેનું સૌથી મોટું પરીબળ
  - (A) આંતરરાષ્ટ્રીય કંપનીઓની હાજરી (વિકાસ)
  - (B) 90ની શરૂઆતમાં ભારતે અપનાવેલ ઉદારીકરણની નીતિ
  - (C) 1973 થી 2006 દરમ્યાન માલસામાનની નિકાસમાં વૈશ્વિક ધોરણે થયેલો 20 ગણો વધારો.
  - (D) 1970 માં નગણ્ય રકમની વાણિજ્યિક સેવાની નિકાસ 2006માં વધીને 2,755 બિલીયન અમેરીકન ડોલર થઈ.
- (2) નીચેના પૈકી કોનો આંતરરાષ્ટ્રીય હિસાબી પદ્ધતિના અભ્યાસક્રમમાં સમાવેશ કરવો જરૂરી છે ?
  - (A) જોડાણ (સંયોજન) અને એકીકરણ
  - (B) નવા નાણાંકીય સાધનો, derivative accounting, માટેની હિસાબી પદ્ધતિ, કંપનીઓનું સંચાલન, વૈશ્વિક ધોરણે સહ ભાંગીદારી, પર્યાવરણીય હિસાબી પદ્ધતિ વિગેરે
  - (C) નાણાંકીય અને સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિ
  - (D) પડતરની હિસાબી પદ્ધતિ
- (3) નીચેના પૈકીનું કયું વિધાન ખોટું છે ?
  - (A) 1967 માં શ્રી ((Mueller) મૂલરે આંતરરાષ્ટ્રીય હિસાબી પદ્ધતિની જરૂરીયાત રજૂ કરેલી.
  - (B) આંતરરાષ્ટ્રીય હિસાબી પદ્ધતિ સ્વતંત્ર વિષય તરીકે ભણાવવી જોઈએ.
  - (C) ભારતે IFRS નો 2011થી અમલ શરૂ કરેલ છે.
  - (D) IFRS ના શિક્ષણની જવાબદારી માત્ર ધ ઈન્સ્ટીટ્યૂટ ઓફ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્સીની નથી.

- (4) નીચેના પૈકીનું કયું વિધાન ખોટું છે ?
- (A) IFRS સિદ્ધાંતો પર આધારિત ધોરણો છે જે સ્પષ્ટ (વિસ્તૃત) નિયમોની રચના કરવાની સાથે ચોક્કસ હિસાબી પદ્ધતિઓનાં હુકમ પણ કરે છે
- (B) IFRS એ હિસાબી ધોરણોનો સમૂહ છે જે 'પરતંત્ર-નફો કરવાના આશયથી સ્થપાયેલ સંગઠિત સંસ્થા' દ્વારા વિકસાવાયેલ છે જે "આંતરરાષ્ટ્રીય હિસાબી ધોરણોનું બોર્ડ (IASB)." તરીકે ઓળખાય છે.
- (C) 'આંતરરાષ્ટ્રીય હિસાબી ધોરણો' (IFRS) ના બદલે ભારતે 'ભારતીય હિસાબી ધોરણો' નો અમલ કરવાનું સ્વીકાર્યું છે.
- (D) હિસાબી પત્રકોની ગુણવત્તાયુક્ત લાક્ષણિકતાઓ નીચે પ્રમાણે છે :
સમજ શક્તિ, વિશ્વાસ પાત્રતા, સરખામણીને પાત્ર, સુસંગત, સાચી અને વાજબી આર્થિક પરિસ્થિતિ દર્શાવે તેવા
- (5) IFRS મુજબ નીચેના પૈકી કોની રજૂઆત જરૂરી છે ?
- (A) આર્થિક સ્થિતિ દર્શાવતા પત્રકો
- (B) ઈક્વીટી શેરહોલ્ડરોની યાદી
- (C) દેવાદારોના ખાતાંની બાકીઓમાં થયેલા ફેરફાર દર્શાવતું પત્રક
- (D) આંતરિક ઓડીટરનો અહેવાલ
- (6) IFRS ના કેન્દ્ર સુધી પહોંચવાથી નીચેના પૈકી કયો લાભ (ફાયદો) મળતો નથી ?
- (A) પારદર્શકતા અને તુલનીયતા (સરખામણીને પાત્ર)ના કારણે વિશ્વના રોકાણકારોના વિશ્વાસમાં વધારો થાય છે.
- (B) ધંધાની નફાકારકતામાં વધારો થાય છે.
- (C) કોઈપણ જગ્યાએ આવેલ કંપનીઓના એકીકરણ એકસરખા હિસાબી ધોરણોના કારણે સરળ બને છે.
- (D) દરેક શેરબજાર માટે નાણાંકીય પત્રકો સ્વીકૃત થતા હોઈ ભારતીય કંપનીની વિશ્વના શેરબજારોમાં નોંધણી સરળ બનાવે છે.
- (7) હિસાબી ધોરણ 21 સંબંધિત છે.
- (A) વિદેશી ચલણ ફેરબદલી દરમાં થતાં ફેરફારની અસરો.
- (B) અહેવાલ સમય પછીના બનાવો.
- (C) સ્થાવર મિલકત, પ્લાંટ અને સાધનસામગ્રી
- (D) દેવાંની પડતર

- (8) હિસાબી ધોરણ 11 મુજબ નીચેના પૈકીનું કયું વિધાન ખોટું છે ?
- (A) 'બંધ (આખરી) ભાવ' એટલે સરવૈયાની તારીખનો ભાવ.
- (B) 'ફેરબદલી દર' એટલે બે ચલણ વચ્ચેની ફેરબદલીનો ગુણોત્તર (પ્રમાણ)
- (C) ફેરબદલી તફાવત એટલે સરખી સંખ્યાના વિદેશી ચલણનું જુદા-જુદા ફેરબદલી દરે રૂપાંતર કરવાથી ઉદ્ભવતો તફાવત.
- (D) 'વિદેશી ચલણ' એટલે ધંધાકીય એકમના દેશનું મૂળ ચલણ.
- (9) નીચેના પૈકીની કઈ વ્યાખ્યા સાચી નથી ?
- (A) 'વિદેશી વ્યાપાર' એટલે ધંધાકીય એકમના મૂળ દેશ સિવાયના દેશમાં ગૌણ કંપની, જોડાણ, સહ ભાગીદારી કે શાખા સાથેના આર્થિક વ્યવહારો.
- (B) 'ભવિષ્યના ફેરબદલીના સોદા એટલે જુદા-જુદા ચલણના ભવિષ્યના દરે ફેરબદલીનો કરાર'.
- (C) 'ભવિષ્યનો દર' એટલે ભવિષ્યની ચોક્કસ તારીખે બે ચલણની ફેરબદલી માટેનો નક્કી કરેલો દર.
- (D) 'બિન-નાણાકીય બાબતો' એટલે ધારણ કરેલ નાણું (પૈસા) અને ભવિષ્યમાં ઉપજવાપાત્ર મિલકતો તથા ચૂકવવા પાત્ર દેવાંની નક્કી કરેલી કે નક્કી કરી શકાય તેવી રકમ (કિંમત).
- (10) જોડાણ વિલીનીકરણ પ્રકારનું છે તે નક્કી કરવા માટેના ધોરણો પૈકી નીચેનામાંથી કયું જરૂરી નથી ?
- (A) જોડાણના કોઈપણ પક્ષકાર (જોડાનાર કે સમાવનાર) ના સંચાલકો દ્વારા પોતાનું કે અન્ય પક્ષકારનું ચિત્ર (વર્ણન) જરૂરી નથી.
- (B) 'કંપનીઓનું સાપેક્ષ (તુલનાત્મક) કદ (પરિમાણ)' એટલું વિરોધાભાસી (વિપરીત) ન હોય કે જેથી એક કંપની પોતાના કદના આધારે બીજી કંપની ઉપર પ્રભુત્વ (કાબુ) મેળવે.
- (C) જોડાણની પક્ષકાર કંપનીઓના કોઈપણ ઈક્વીટી શેરહોલ્ડર, જોડાણ પછીના ધંધાકીય એકમના અમુક ભાગની ભવિષ્યની કામગીરીમાંનો ભૌતિક લાભ પોતાની પાસે રાખી શકે નહીં.
- (D) જોડાણના પક્ષકારોના પ્રમાણસર મતાધિકારથી નવા એકમનું સંચાલકીય માળખું રચાય છે.
- (11) વિશ્વના જુદા-જુદા દેશોએ એકીકરણ (consolidation) માટે અપનાવેલ નીચેની રીતો પૈકી કઈ રીત સ્વીકારેલ નથી ?
- (A) હિતોના જોડાણની પદ્ધતિ
- (B) એકીકરણની ગ્રોસ અથવા line-by-line (હાર કે કતાર) પદ્ધતિ
- (C) એકીકરણની એક line (હાર કે કતાર) અથવા equity પદ્ધતિ
- (D) એકીકરણની પ્રમાણ અનુસાર કે સમતોલ પદ્ધતિ

- (12) ધંધાના માલ અથવા મિલકતોનું આંતરકંપની વેચાણ કરવાથી ઉદ્ભવતો નફો કે નુકસાન, સંયુક્ત હિસાબી પત્રકો તૈયાર કરતી વખતે દૂર કરવામાં (બાકાત રાખવામાં) (eliminated) આવે છે.
- (A) આ વિધાન સાચું છે.
 (B) આ વિધાન ખોટું છે.
 (C) કંઈ કહી ન શકાય.
 (D) આ વિધાન આંશિક સાચું છે.
- (13) ભૂતકાળમાં નીચી ભાવ સપાટીએ મેળવેલ રોકાણોની ઐતિહાસિક પડતર અને ઊંચી ભાવ સપાટીના સમયગાળા દરમ્યાન તેમાંથી મળતાં વળતરનાં આધારે દર્શાવાતો “વધુ નફો” નીચેના પૈકી કયું પરિણામ આપે નહીં ?
- (A) વેરાની જવાબદારી વધે.
 (B) નાણાંકીય પત્રકોની વિશ્વસનીયતામાં ઘટાડો થાય.
 (C) નીચે દરે રિવિડન્ડની વહેંચણી થાય.
 (D) વેતન દરમાં વધારો થાય.
- (14) ભાવ-સપાટીમાં યતાં ફેરફારોના હિસાબોમાં ‘પડતર-ઉપયોગી (લાભકારક) હિસાબો’ માં નીચેના પૈકી કયું પત્રક લાગુ પડે છે ?
- (A) Replacement Cost Accounting (પુનઃ સ્થાપના)
 (B) Realizable Value Accounting (ઉપજવા પાત્ર મૂલ્ય)
 (C) Current Cost Accounting (ચાલુ પડતર)
 (D) ઉપરના (A),(B),(C) ત્રણેય

Seat No. : _____

MG-27

November-2012

509 EA/D International Accounting

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) Exact answers are expected.
(2) Figures at the end of the questions shows the maximum marks for the correct answer.

1. (A) Describe the importance of International Accounting. 07
- OR**
- Describe the status of International Accounting Education at the World level
- (B) Write in brief (Any two) : 04
- (1) Define International Accounting
(2) Scope of International Accounting
(3) Status of International Accounting Education in India
- (C) Answer in one or two lines only (Any two) 03
- (1) Expansion of European Union
(2) Universal or World Accounting
(3) Comparative International Accounting
2. (A) Describe the need for International Standards of Accounting and Reporting for Transnational Corporations. 07
- OR**
- Mention the Complexities while reporting for Transnational Corporation. 04
- (B) Write in brief (Any two) : 04
- (1) Efforts made for Improvement and Standardisation of Accounting and Reporting of Transnational Corporations.
(2) Prepare a list of possible minimum financial statements and information to be provided while reporting Transnational Corporation.
(3) Write the benefits of International Financial and Reporting Standards for Investors.
- (C) Answer in one or two lines only (Any two) 03
- (1) List the four basic assumptions for IFRS.
(2) What is the difference between adoption and convergence ?
(3) How difficult is it to converge Indian Accounting Standards with IFRS ?

3. (A) Describe the effect of changes in foreign currency rates.

07

OR

Discuss the key issues in accounting for foreign currency transactions.

(B) Define with example (Any two) :

04

- (1) International Transactions
- (2) Forward Exchange Contracts
- (3) Foreign Currency Transactions

(C) Answer in one or two sentences (Any two)

03

- (1) Explain : Multiple Rate Translation Method
- (2) Explain : Single Rate Translation Method
- (3) Explain the concept of 'functional currency'.

OR

3. US based Silicon Valley Ltd is a Subsidiary Company of India Incorporation Ltd.

14

Following are the Financial Statements of Silicon Valley Ltd as on 31st December, 2011. You are requested to translate them as per the Temporal Method.

Currency : India : INR

USA : US \$

Exchange Rate : Historical Rate : 1 US \$ = 46 INR

Current Rate : 1 US \$ = 52 INR

Balance Sheet of Silicon Valley as on 31 Dec, 2012.

	US \$(000)
Equity Share Capital	10,000
Free Reserves	70,000
Long Term Liabilities	40,000
= Total Capital Employed	120,000
- Fixed Assets	80,000
- Investments	30,000
= Working Capital : Current Assets	40,000
- Current Liabilities	30,000
	10,000

Profit & Loss Account of Silicon Valley for the year ended on 31st Dec, 2011

	US \$ (000)
Net Sales	2,00,000
- Cost of goods sold	80,000
= Gross profit	1,20,000
- Depreciation	20,000
= Profit from the operation	1,00,000
- Provision for Income Tax (@ 30%)	30,000
= Profit after tax	70,000

4. (A) Define the term 'Business Combinations and Consolidations' and describe the scope. 07

OR

Explain the suggested adjustment methods for 'Accounting Price Level Changes' (Any two)

- (B) Answer in brief (Any two) : 04

- (1) Shortcomings of conventional accounting based on historical costs
- (2) Accounting for Foreign Inflation
- (3) Nature of price changes

- (C) Reply in one or two sentences (Any two) : 03

- (1) Reasons for distortion in reported profits due to price level changes
- (2) Describe the two major consequences of the use of Last in-First Out method while evaluating inventory.
- (3) Explain Index Number (price level changes)

OR

- (A) Following are the Balance Sheets of Satya & Nyay Ltd. and Prem & Ahinsa Ltd. as on 31st March, 2012. 07

Particulars	Satya & Nyay Ltd.	Prem & Ahinsa Ltd.
Equity Share Capital (each of Rs 10)	1,00,000	40,000
Profit & Loss A/c : S & N Ltd. P & A Ltd.		
Opening Balance 20,000 10,000		
+ Profit for the year 80,000 20,000	1,00,000	30,000
= Total	2,00,000	70,000
Fixed Assets	1,00,000	50,000
Investment in the equity shares of P & A Ltd.	60,000	-
Working capital	40,000	20,000
Total	2,00,000	70,000

Satya & Nyay Ltd. had purchased 2,800 equity shares of Prem & Ahinsa Ltd from the open market on 31st March, 2011.

Prepare the Consolidated Balance Sheet of Satya & Nyay Ltd as per the One-Line (Equity) Method as on 31st March, 2012.

- (B) Following is the Income Statement of Graduate Ltd for the year ending on 31st March, 2012.

07

Sales	20,00,000
– Cost of goods sold	<u>10,00,000</u>
= Gross Income	<u>10,00,000</u>
– Expenses	4,00,000
– Depreciation	2,00,000
= Net Operating Income	4,00,000

Required Information :

- (1) Price Index : On 1st April, 2011 : 400
On 31st March, 2012 : 480
- (2) The goods were procured from the Government on quarterly basis of equal amounts, but the sales were made during the last quarter of the year.
- (3) It is observed that the growth in price level were equal during the year on quarterly basis (Simple Average).
- (4) The depreciation was charged on the assets which were purchased on the first day of the given financial year.
- (5) Expenses were paid equally during all the four quarters of the year.

Prepare the Price level adjusted Income Statement.

5. Select the correct answer from the options given :

14

- (1) The single largest factor responsible for the increasing importance of International Accounting is
  - (A) the appearance of Multi National Corporations
  - (B) India has adopted liberalization policy in early 90's.
  - (C) The world exports of merchandise has grown by 20 folds from 1973 to 2006.
  - (D) the exports of commercial services of the world which were negligible in the 1970s, stood at US 2,755 Billion \$ in 2006.
- (2) Which of the following needs to be covered in the syllabus of International Accounting ?
  - (A) Mergers and Acquisitions
  - (B) New financial instruments, derivative accounting, corporate governance, global joint ventures, environmental accounting etc
  - (C) Financial and Managerial Accounting
  - (D) Cost Accounting

- (3) Which of the following statements is false ?
- (A) The importance of International Accounting and the need for it were visualised by Mueller in 1967.
  - (B) The International Accounting shall be taught as an independent subject.
  - (C) India has adopted the International Financial Reporting Standards from 2011.
  - (D) The Institute of Chartered Accountants of India is not solely responsible to teach International Accounting.
- (4) Which of the following statements is false ?
- (A) International Financial Reporting Standards are considered a “principles based” set of standards wherein they establish broad rules as well as dictate specific treatments.
  - (B) International Financial Reporting Standards is a set of Accounting Standards developed by a dependent, ‘for-profit organization’ called the International Accounting Standards Board (IASB).
  - (C) India has decided to practice ‘Indian Accounting Standards’ instead of ‘International Financial Reporting Standards.’
  - (D) Following are the Qualitative Characteristics of Financial Statements :
Understandability, Reliability, Comparability, Relevance, True and Fair View/Fair Presentation
- (5) Which of the following is one of the requirements of the International Financial Reporting Standards ?
- (A) Statement of Financial Position
  - (B) List of Equity Shareholders
  - (C) Statement of changes in the outstanding balances of Debtors’ accounts
  - (D) Internal Auditor’s Report
- (6) Which of the following is not the advantage of converging with IFRS ?
- (A) Improves investors’ confidence across the world with transparency and comparability.
  - (B) Improves profitability of the business.
  - (C) Group consolidation made easy with same standards by all companies in group wherever located.
  - (D) Acceptability of financial statements across all stock exchanges, which facilitates entry of any Indian company to any stock exchange across the globe.
- (7) Accounting Standard 21 is related to
- (A) The Effects of Changes in Foreign Exchange Rates
  - (B) Events after the Reporting Period
  - (C) Property, Plant and Equipment
  - (D) Borrowing Costs

- (8) As per AS 11, which of the following is false ?
- (A) 'Closing Rate' is the rate at the balance sheet date.
  - (B) 'Exchange Rate' is the ratio for exchange of two currencies.
  - (C) Exchange difference is the difference resulting from reporting the same number of units of a foreign currency in the reporting currency at different exchange rates.
  - (D) 'Foreign Currency' is an official currency of the country, the enterprise belongs.
- (9) Which of the following definition is not correct ?
- (A) 'Foreign Operation' is a subsidiary, associate, joint venture or branch of the reporting enterprise, the activities of which are based or conducted in a country other than the country of the reporting enterprise.
  - (B) 'Forward Exchange Contract' means an agreement to exchange different currencies at a forward rate.
  - (C) 'Forward Rate' is the specified rate for exchange of two currencies at a specific future date.
  - (D) 'Non-Monetary Items' are money held and assets and liabilities to be received or paid in fixed or determinable amounts of money.
- (10) Which of the following criteria, is not required to be met to treat the combination as merger ?
- (A) No party to the combination is portrayed as either acquirer or acquire, either by its own board or management or by that of another party to the combination.
  - (B) 'The relative sizes of the companies' are not so contradictory that one party dominates the combined entity by virtue of its relative size.
  - (C) No equity shareholders of any of the combining entities retain any material interest in the future performance of only part of the combined entity.
  - (D) Proportionate Voting rights of all the parties to the combination shall establish management structure of the new entity.
- (11) Which of the following techniques is not a technique of consolidation, adopted by different countries worldwide ?
- (A) Pooling of interest method
  - (B) Gross or line-by-line consolidation method
  - (C) One line or equity consolidation method
  - (D) Pro-rata or proportional consolidation method
- (12) Intercompany profits or losses realized through the sale of merchandise or assets, must be eliminated in the preparation of consolidated statements.
- (A) The statement is true.
  - (B) The statement is false.
  - (C) Can't say.
  - (D) The statement is partly correct.

- (13) Which of the following may not be the result for overstatement of profits, realized during periods of rising prices with historical costs of resources acquired in the past when price level were lower ?
- (A) Increase in tax liability
  - (B) Erosion of credibility of financial statements
  - (C) Under-distribution of dividends
  - (D) Increase in wage rates
- (14) In accounting for price level changes, which of the following forms related to 'cost value accounting' is applicable ?
- (A) Replacement Cost Accounting
  - (B) Realizable Value Accounting
  - (C) Current Cost Accounting
  - (D) All of the above (A),(B),(C)
-

M.Com. Semester IV Examination
Strategic Financial Management
510 E (A/B/C)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

૧. (અ) કોર્પોરેટ મૂલ્યાંકન એરેન્જીંગ મારકીટ (Market) ના ખ્યાલને સ્પષ્ટ કરો. 7

અથવા

(અ) આપણને કોર્પોરેટ મૂલ્યાંકનની શી માટે જરૂરીયાત છે? મેકિન્સી (Makinsey) ના ખ્યાલને સ્પષ્ટ કરો.

(બ) કોર્પોરેટ મૂલ્યાંકનના બરાબલા રીકસપાઇન ખ્યાલનું વર્ણન કરો. 7

અથવા

(બ) કોર્પોરેટ મૂલ્યાંકનના સમાયુક્ત (adjusted) સોપા મૂલ્ય ખ્યાલને સ્પષ્ટ કરો.

૨. (અ) વ્યુદાત્મક નાણાકીય સંચાલનમાં ડિપિડન્સ નીતિ નિર્ણયનું મહત્વ જણાવો. 7

અથવા

(અ) ડિપિડન્સ નીતિને લઈ શું અર્થ કરો છો? તેના કાર્યકારી અને કાર્યકારી (procedural) સંબંધો જણાવો.

(બ) ડિપિડન્સ નીતિના લિન્ટનર મોડેલની સ્પષ્ટ કરો. 7

અથવા

(બ) લોનર શરૂ એરેન્જીંગ? તેના દરમિયાન માટેની માર્ગદર્શિકા જણાવો.

૩. નીચેના પૈકી કોઈ પણ બે ના જવાબ આપો: 14

(અ) કૂગાવો અને પ્રિલકાનોના પુનર્મૂલ્યાંકનની સ્પષ્ટ કરો.

(બ) માંદગીના અરજી મોડેલમાં પ્રીકીકશન સમજાવો.

(ક) કૂગાવો અને નાણાકીય માર્કેટમાં નવીનીકરણ (innovations)ની સ્પષ્ટ કરો.

(ડ) માંદગી એરેન્જીંગ? માંદગીના કારણોને નિર્ધારિત (વર્ણન) કરો.

[P.T.O.]

27/11/2020-2

(2)

૪. (અ) એકીકરણ અને સંપાદનથી વિભિન્ન પ્રકારો (Categories) ની સર્ચ કરો.

૭૭

અથવા

નિર્દિષ્ટ

(અ) કોર્પોરેટ પુનઃરચનાની વિવિધ શીનો (વર્ગો) કરો.

(બ) કોર્પોરેટ પુનઃરચના એરલે શું ? એકીકરણના ૭૭ કર લાભો જણાવો.

અથવા

(બ) વિસ્તરણ એરલે શું ? વિસ્તરણનું મહત્વ અને મર્યાદા જણાવો.

૫. નીચેના પૈકી કોઈપણ સાત ના જવાબ આપો.

14.

(૧) ઉચિત (જ્યાં) બજાર કિંમતનો તમે શું સર્ચ કરો છો ?

(૨) મુક્ત રોકડ પ્રવાહ એરલે શું ?

(૩) લઘુત્તમ સંજ્ઞાઓ પસંદ કરવામાં આવે.

(૪) રિચર ડિવિડન્ડ દ્વારા તમે શું સમજણ દેરાવો છો ?

(૫) સરકારના ભાગાં (Splits) સમજાવો.

(૬) મિલતનોના પુનર્ગૂણીકરણ પર કૂળાવાની અસર જણાવો.

(૭) કૂળાવો એરલે શું ? તેના કારણો જણાવો.

(૮) સમાન (horizontal) એકીકરણ અને ~~વેર~~ ઊર્ધ્વ (vertical) એકીકરણ વચ્ચે તફાવત આપો.

(૯) રેસીડ્યુઅલ (residual) સુત્રાણી (payment) થાયરી એરલે શું ?

(૧૦) માંદા એકમોને પુનઃજીવિત (revival) કરવા માટેના પગલાં નિર્દિષ્ટ (enumerate) કરો.

November-2012
SLOE A/B/C Strategic Financial Management.

Time: 3 Hours]

[Max. Marks: 70.

1 (a) What is Corporate valuation? Discuss (7)
Marakon Approach.

OR.
(a) Why we need corporate valuation?
Discuss McKinsey Approach.

(b) Describe Discounted Cash Flow Approach (7)
of corporate valuation

OR.
(b) Discuss Adjusted Book Value Approach
of corporate valuation.

2. (a) State the importance of dividend policy (7)
decisions in strategic financial management

OR.
(a) What do you mean by dividend policy?
State its legal and procedural aspects.

(b) Discuss Lintner's Model of dividend (7)
policy.

OR.
(b) What is bonus share? State its
guidelines for issue.

3. Attempt any two of the following: (14)

(a) Discuss inflation and assets revaluation

(b) Explain argent model of predictions of
sickness.

(c) Discuss inflation and innovations in financial
markets

(d) What is sickness? Enumerate causes of
sickness.

T.P.T.07

2711E1126-4
4. (a) Discuss different categories of mergers and acquisitions. (7)

(a) Enumerate various techniques of corporate restructuring. OR

(b) What is corporate restructuring? State its benefits. (7)

(b) What is expansion? State its importance and limitations. OR

5. Attempt any seven of the following: (14)

(i) What do you mean by fair market value?

(ii) What is Free Cash Flow (FCF)?

(iii) Explain minimizing agency costs.

(iv) What do you understand by stable dividends?

(v) Explain stock splits.

(vi) State the impact of inflation on assets revaluation.

(vii) What is inflation? State its causes.

(viii) Distinguish horizontal mergers and vertical mergers.

(ix) What is residual payment theory?

(x) Enumerate steps taken for revival of sick units.

M.Com. Semester IV Examination
International Accounting
(509 EA/ED)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Q 1. ବିଦେଶୀ ସାମଗ୍ରୀ ଚୋରାଯାଉଥିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରେ ? ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରେ ? ବିଦେଶୀ ଚୋରାଯାଉଥିବା ସାମଗ୍ରୀକୁ ଚୋରାଯାଇଥିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରେ ? ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରେ ?

ଉତ୍ତର

Q 2. ବିଦେଶୀ ସାମଗ୍ରୀ ଚୋରାଯାଉଥିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରେ ? ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରେ ? ବିଦେଶୀ ଚୋରାଯାଉଥିବା ସାମଗ୍ରୀକୁ ଚୋରାଯାଇଥିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରେ ? ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରେ ?

ଉତ୍ତର

Q 3. ବିଦେଶୀ ସାମଗ୍ରୀ ଚୋରାଯାଉଥିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରେ ? ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରେ ? ବିଦେଶୀ ଚୋରାଯାଉଥିବା ସାମଗ୍ରୀକୁ ଚୋରାଯାଇଥିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରେ ? ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରେ ?

[P.T.O]

Q1. What are foreign currency transactions? Why foreign currency transactions are to be translated? Explain different methods which are used for translation of foreign currency transactions. Which method would you recommend? Why? (35)

OR

Q1. What is the role of accounting standards? How accounting standards are different than international financial reporting standards? Explain status of India in this regard.

Q2. What do you know about price changes? How would you categorize them? Discuss limitations and impact of historical costs on financial results. Which method is appropriate in your view? Why? (35)

OR

Q2. Distinguish between the acquisition method and pooling-of-interests method of accounting for business combinations. Also explain the reasons for the popularity of the pooling-of-interests method. Discuss the mechanics of consolidation.

M.Com. Semester IV Examination
510 : Strategic Financial Management
(Essay Paper)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Q. 1 કોર્પોરેટ મૂલ્યાંકન એટલે શું ? મૂલ્ય (35)
આધારિત સંમાલન પદ્ધતિના જુદાં-જુદાં
પયાતોની અર્થ કરો -
અથવા

Q. 1 ડિવિડન્ડ અને ડિવિડન્ડ નીતિ એટલે શું ? (35)
ડિવિડન્ડના લિન્ટનરના મોડેલની અર્થ કરો.
ડિવિડન્ડ નીતિના કાયદાકીય અને કાર્યકારી
પાસાંની પણ અર્થ કરો.

Q. 2 (અ) ફૂગાવાની પેટીના મૂલ્યાંકન, નાણાકીય (25)
બંધર વાતર અને નાણાકીય વિશ્લેષણ
પર અસર સમજવો.

(બ) માંદગીનો અર્થ આપો. માંદગીના (10)
કારણો અને લક્ષણો સમજવો.

અથવા

Q. 2 (અ) કોર્પોરેટ પુનઃરચનાના વિશિષ્ટ પ્રકારો (25)
સમજવો.

(બ) એકીકરણના મુખ્ય પ્રકારો માટે (10)
બુદ્ધિગમ્ય પચાલ સમજવો

— X —

[P.T.O.]

M.com. Sem. IV Examination. 3011E1184-2

510 Strategic Financial Management
[Essay Paper] [Total Marks: 70]

Q. 1 What is corporate valuation? Discuss (35)
Various approaches of value based
Management system.

OR

Q. 1. What is Dividend and Dividend policy?
Explain Lintner's Model of dividend.
Also discuss legal and procedural
aspects of dividend policy

Q. 2(a) Explain effect of inflation on firm (25)
revaluation, financial market
returns and financial Analysis.
(b) Define sickness. Explain causes (10)
and symptoms of sickness.

OR

Q. 2(a) Explain various forms of corporate (25)
restructuring.
(b) Explain rationale for major types (10)
of Mergers

Seat No. : _____

CK-35

May-2012

507-Operations Research

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સરખાં છે.
(2) વૈજ્ઞાનિક ગણનાયંત્ર વાપરી શકાશે.
(3) આંકડાશાસ્ત્રીય કોષ્ટકો વિનંતીથી મળશે.

1. (અ) 'મોડેલ' એટલે શું ? કાર્યાત્મક સંશોધનની મેથોડોલોજી સવિસ્તાર વર્ણવો. 7

અથવા

નિર્ણય લેવાની વૈજ્ઞાનિક પ્રક્રિયા શું છે ? અચોક્કસ વાતાવરણમાં નિર્ણય લેવાની સંખ્યાત્મક રીતો સમજાવો.

- (બ) ગમે તે બે ના જવાબ લખો : 4

- (1) એક રમકડાંની દુકાન માટે તેની વસ્તુઓની સ્વીકૃતિ સંભાવનાઓ જાણીતી નથી પણ નીચે મુજબ માહિતી ઉપલબ્ધ છે :

પ્રથમ વર્ષનું અપેક્ષિત વળતર ('000 ₹ માં)

વસ્તુઓની સ્વીકૃતિ	વસ્તુઓ		
	Full	Partial	Minimal
Good	8	70	50
Fair	50	45	40
Poor	-25	-10	0

નીચેની રીતોનો ઉપયોગ કરી ઈષ્ટતમ નિર્ણય મેળવો :

- (i) Maximax
(ii) Maximin
(iii) Equal likelihood (સમસંભવિ)
(iv) Minimax regret
- (2) કાર્યાત્મક સંશોધનના મોડેલોનું તેમના કાર્ય અથવા હેતુ મુજબ વર્ગીકરણ આપો.
(3) મોડેલ બનાવવાના લાભો વર્ણવો.
- (ક) એક અથવા બે વાક્યોમાં જવાબ લખો : 3
- (1) સ્ટેટીક અને ડાયનેમિક મોડેલો વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.
(2) વ્યાખ્યા આપો :
(i) સ્ટેટ ઓફ નેચર
(ii) વળતર શ્રેણિક
(3) નિર્ણય લેવા માટેના વિવિધ વાતાવરણો દર્શાવો.

2. (અ) એક 'X' ખોરાકમાં વિટામીન A ના દર ગ્રામે 6 એકમો છે અને વિટામીન B ના દર ગ્રામે 7 એકમો છે અને ખોરાક Xની કિંમત ગ્રામ દીઠ ₹ 12 છે. ખોરાક Y માં વિટામીન A ના દર ગ્રામે 8 એકમો છે અને વિટામીન B ના દર ગ્રામે 12 એકમો છે અને ખોરાક Y ની કિંમત ગ્રામ દીઠ ₹ 20 છે. વિટામીન A અને વિટામીન Bની રોજની જરૂરીયાત અનુક્રમે 100 એકમો અને 120 એકમોની છે. Big-M રીતનો ઉપયોગ કરી આ પ્રોડક્ટ મીક્ષ માટે ન્યૂનતમ ખર્ચ મેળવો.

અથવા

નીચેની સુરેખ આયોજનની સમસ્યાનો ઈષ્ટતમ ઉકેલ મેળવો :

$Z = 2x_1 + 3x_2 + 4x_3 + x_4$ ને નીચેની શરતોને આધીન મહત્તમ બનાવો :

$$-x_1 - 5x_2 - 9x_3 + 6x_4 \leq 2$$

$$3x_1 - x_2 + x_3 + 3x_4 \leq 10$$

$$2x_1 + 3x_2 - 7x_3 + 8x_4 \leq 0$$

$$x_1, x_2, x_3, x_4 \geq 0$$

- (બ) ગમે તે બે ના જવાબ ટૂંકમાં લખો :

- (1) વાહનવ્યવહારની સમસ્યાનું વ્યાપક સ્વરૂપ લખો.
- (2) નીચેની વાહનવ્યવહારની સમસ્યા માટે ન્યૂનતમ ખર્ચ મેળવો :

	Warehouses				Available
	I	II	III	IV	
X	25	17	25	14	300
Plants Y	15	10	18	24	500
Z	16	20	8	13	600
Required	300	300	500	5000	

- (3) નીચેની નિયુક્તિની સમસ્યાનો ઉકેલ મેળવો :

ચાર ક્લાર્કોને ચાર કાર્યો નિયુક્ત કરવાની સમસ્યા છે. દરેક ક્લાર્કને દરેક કાર્ય પુરૂ કરવામાં લાગતો સમય નીચે આપેલ છે. ક્લાર્ક 2 ને કાર્ય A આપી શકાય તેમ નથી અને ક્લાર્ક 3 ને કાર્ય B આપી શકાય તેમ નથી. તો આ સમસ્યા માટે ઈષ્ટતમ નિયુક્તિનો ઉકેલ મેળવો :

	કાર્યો			
	A	B	C	D
1	4	7	5	6
ક્લાર્ક 2	—	8	7	4
3	3	—	5	3
4	6	6	4	2

(ક) એક અથવા બે વાક્યોમાં જવાબ લખો :

(1) વ્યાખ્યા આપો :

(i) પાયાનો ઉકેલ (Basic solution)

(ii) પાયાનો શક્ય ઉકેલ (Basic feasible solution)

(2) હંગેરીયનની રીતના પગથીયાં ટૂંકમાં લખો.

(3) મુસાફરી કરતાં સેલ્સમેનની (ફેરીયાની) સમસ્યાની વ્યાખ્યા આપો.

3

3. (અ) નીચેની રમતોનો ઉકેલ મેળવો :

(1)

		Player B			
		B ₁	B ₂	B ₃	B ₄
Player A	A ₁	1	9	6	0
	A ₂	2	3	8	-1
	A ₃	-5	-2	10	-3
	A ₄	7	4	-2	-5

7

(2)

		Player B		
		I	II	III
Player A	I	1	7	2
	II	6	2	7
	III	6	1	6

(3)

		Player B			
		B ₁	B ₂	B ₃	B ₄
Player A	A ₁	-2	-4	3	4
	A ₂	-6	-5	2	1

અથવા

દ્વિ-વ્યક્તિ શૂન્ય સરવાળાની રમતને તમે સુરેખ આયોજનની રીતથી કઈ રીતે ઉકેલશો તે સમજાવો.

(બ) ગમે તે બે ના જવાબ લખો :

(1) વ્યાખ્યા આપો :

(i) Minimax સિદ્ધાંત

(ii) Maximin સિદ્ધાંત

(iii) રતમની કિંમત

(iv) પલાણ્ય બિંદુ

4

- (2) ત્રણ મશીનો A, B અને C પર 'ACB' ક્રમમાં 6 કાર્યો કરવાના છે. દરેક કાર્યને દરેક મશીન પર પુરૂ કરવામાં લાગતો સમય નીચે મુજબ છે. એક સમયે એક મશીન પર ફક્ત એકજ કાર્ય કરી શકાય છે. તો આ કાર્યો કરવા માટેનો ઈષ્ટમત ક્રમ અને લાગતો ન્યૂનતમ સમય મેળવો :

		કાર્યો					
		J ₁	J ₂	J ₃	J ₄	J ₅	J ₆
મશીનો પર	A	12	8	7	11	10	5
કાર્યો કરવામાં	B	7	10	9	6	10	4
લાગતો સમય	C	3	4	2	5	15	4
(કલાકોમાં)							

- (3) પલાણ્ય બિંદુ વગરની રમતોનો ઉકેલ મેળવવા માટેના સરસાઈના સિદ્ધાંતો લખો.
- (ક) એક અથવા બે વાક્યોમાં જવાબ લખો :
- (1) વ્યાખ્યા આપો :
    - (i) શુદ્ધ વ્યૂહરચના
    - (ii) મિશ્ર વ્યૂહરચના
  - (2) ક્રમતાની સમસ્યા ઉકેલવામાં ધ્યાનમાં લેવામાં આવતી ધારણાઓ લખો.
  - (3) ક્રમતાની સમસ્યામાં 'નો-પાસિંગ'નો નિયમ શું છે ?

4. (અ) એક પ્રોજેક્ટના કાર્યો માટે નીચેની માહિતી ઉપલબ્ધ છે :

કાર્ય	પૂર્વ કાર્યો	સમય (દિવસોમાં)
A	-	6
B	-	4
C	-	7
D	A, B, C	5
E	A, B, C	6
F	D	9
G	E	4
H	F, G	8
I	F, G	6
J	H	7

- (1) આ સમસ્યા માટે નેટવર્ક દોરી, તેનો કટોકટી પથ મેળવો.
- (2) બધાંજ કાર્યો માટે વિવિધ પ્રકારના ફ્લોટો (Floats) મેળવો.
- (3) જો કાર્ય G નો સમય બે ગણો કરી દેવામાં આવે ત્યારે નેટવર્કનો કટોકટી પથ મેળવો.

અથવા

એક પ્રોજેક્ટના કાર્યો માટે નીચે મુજબના સમયના આગણકો ઉપલબ્ધ છે :

કાર્ય	પૂર્વ કાર્યો	સમય (અઠવાડિયામાં)		
		t_0	t_m	t_p
A	—	4	7	16
B	—	1	5	15
C	A	6	12	30
D	A	2	5	8
E	C	5	11	17
F	D	3	6	15
G	B	3	9	27
H	E, F	1	4	7
I	G	4	19	28

- (1) પર્ટ માટેનો નેટવર્ક દોરી તેનો કટોકટી પથ મેળવો.
  - (2) પ્રોજેક્ટ પુરો કરવામાં લાગતો સરેરાશ સમય મેળવો.
  - (3) આ પ્રોજેક્ટ 36 અઠવાડિયામાં સંપૂર્ણ થાય તેની સંભાવના મેળવો.
- (બ) ગમે તે બે ના જવાબ લખો :
- (1) CPM અને PERT વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.
  - (2) વ્યાખ્યા આપો :
    - (i) કટોકટી પથ
    - (ii) સ્વતંત્ર ફ્લોટ
    - (iii) કાર્ય માટેનો ઈષ્ટતમ (ન્યૂનતમ) સમય
    - (iv) કાર્ય માટેનો મહત્તમ સમય
  - (3) PERT પૃથક્કરણમાં સંભાવના વિતરણોનું કાર્ય અને મહત્ત્વ સમજાવો.
- (ક) એક અથવા બે વાક્યોમાં જવાબ લખો :
- (1) વ્યાખ્યા આપો :
    - (i) AOA
    - (ii) AON
  - (2) કેશીંગ એટલે શું ? તેના શું લાભો છે ?
  - (3) પ્રોજેક્ટ શિડ્યુલીંગ એટલે શું ?

5. ગમે તે સ્વાત પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

14

(1) સંપૂર્ણ માહિતિની અપેક્ષિત કિંમત બરાબર _____

- (a) EPPI – Min (EMV)
- (b) EPPI + Max (EMV)
- (c) Max (EOL)
- (d) ઉપરના કોઈપણ નહીં

(2) હરવિદ્યુતનો અભિગમ વાપરતી વખતે રીયાલીઝમનો સહગુણક 'α' _____ દર્શાવે છે.

- (a) ઓપ્ટિમિઝમની કક્ષા
- (b) પેસીમીઝમની કક્ષા
- (c) સ્ટેટ ઓફ નેચરની સંભાવના
- (d) ઉપરના કોઈપણ નહીં

(3) જો ઈષ્ટતમ સિમ્પલેક્ષ કોષ્ટકના બેઝિક ચલના સ્તંભમાં વિકૃત ચલ હોય તો આ ઉકેલ _____ છે.

- (a) અબાધીત
- (b) અશક્ય (infeasible)
- (c) ડીજનરેટ
- (d) ઉપરના એક પણ નહીં

(4) ઈષ્ટતમ સિમ્પલેક્ષ કોષ્ટકના 'બેઝિક ચલ' ના સ્તંભમાં ના આવતા હોય તેવા દરેક ચલની કિંમત _____ હોય છે.

- (a) કદીયે શૂન્ય ન હોય
- (b) હંમેશા શૂન્ય હોય
- (c) તેને બેઝિક ચલ કહેવાય છે
- (d) ઉપરના એક પણ નહીં

- (5) એક m -હારો અને n -સ્તંભોવાળી ટ્રાન્સશીપમેન્ટની સમસ્યાનો ઉકેલ શક્ય ઉકેલ બને છે જ્યારે તેની ઘન નિયુક્તિઓની સંખ્યા _____ હોય છે.
- (a) $m + n - 1$
 (b) $m + n + 1$
 (c) $2m + 2n - 1$
 (d) $2m + 2n + 1$
- (6) નિયુક્તિની સમસ્યા _____ રીતથી ઉકેલી શકાય છે.
- (a) સિમ્પલેક્ષની રીત
 (b) વાહનવ્યવહારની રીત
 (c) બન્ને (a) અને (b)
 (d) ઉપરના એક પણ નહીં
- (7) રમતની સમસ્યામાં _____ હોય ત્યારે પલાણ્ય બિંદુ મળે છે.
- (a) Maximin કિંમત = Maximax કિંમત
 (b) Minimax કિંમત = Minimin કિંમત
 (c) Maximin કિંમત = Minimax કિંમત
 (d) Maximax કિંમત = Minimin કિંમત
- (8) એક સંતુલિત ટ્રાન્સશીપમેન્ટ સમસ્યામાં બફર જથ્થો ઓછામાં ઓછો _____ જેટલો હોવો જોઈએ.
- (a) કુલ માંગ
 (b) કુલ પુરવઠો
 (c) બન્ને (a) અને (b)
 (d) (a) અથવા (b)
- (9) એક કાર્યનો ઘટ બરાબર _____ છે.
- (a) LF - LS
 (b) EF - ES
 (c) LS - ES
 (d) ઉપરના એક પણ નહીં

(10) તેની તુરંત પછીના કાર્યને અસર કર્યા વગર કોઈ કાર્યને વિલંબિત કરી શકાય તેવું કાર્ય _____ થી મળે છે.

- (a) કુલ ફ્લોટ
  - (b) ફ્રી ફ્લોટ
  - (c) સ્વતંત્ર ફ્લોટ
  - (d) ઉપરના એક પણ નહીં
-

Seat No. : _____

CK-35

May-2012

507 – Operations Research

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) All questions carry equal marks.
(2) Use of Scientific Calculator is permitted.
(3) Statistical tables will be provided on request.

1. (a) What is a model ? Discuss in detail the methodology of Operations Research. 7

OR

What is a scientific decision-making process ? Explain the various quantitative methods for decision-making under uncertainty.

- (b) Answer briefly any two : 4

- (1) In a toy manufacturing company, suppose the product acceptance probabilities are not known but the following data is known :

Anticipated First Year Profit ('000 ₹)

Product Acceptance	Product Line		
	Full	Partial	Minimal
Good	8	70	50
Fair	50	45	40
Poor	-25	-10	0

Determine the optimal decision under each of the following decision criteria:

- (i) Maximax
(ii) Maximin
(iii) Equal likelihood
(iv) Minimax regret
- (2) Give the classification of O.R. models based on their function or purpose.
(3) Describe the advantages of model building.
- (c) Answer in one or two lines only : 3
- (1) Explain the difference between static and dynamic models.
(2) Define : (i) State of nature
(ii) Pay-off matrix
(3) State the different types of decision-making environments.

2. (a) Food X contains 6 units of Vitamin A per gram and 7 units of Vitamin B per gram and costs ₹ 12 per gram. Food Y contains 8 units of Vitamin A per gram and 12 units of Vitamin B per gram and costs ₹ 20 per gram. The daily minimum requirements of Vitamin A and Vitamin B are 100 units and 120 units respectively. Find the minimum cost of the product mix by Big-M method. 7

OR

Solve the following linear programming problem :

$$\text{Maximize } Z = 2x_1 + 3x_2 + 4x_3 + x_4$$

$$\text{S. to. } -x_1 - 5x_2 - 9x_3 + 6x_4 \leq 2$$

$$3x_1 - x_2 + x_3 + 3x_4 \leq 10$$

$$2x_1 + 3x_2 - 7x_3 + 8x_4 \leq 0$$

$$x_1, x_2, x_3, x_4 \geq 0$$

- (b) Answer briefly on any two :

(1) State the general formulation of a Transportation problem. 4

(2) Solve the following transportation problem for minimum cost :

		Warehouses				Available
		I	II	III	IV	
Plants	X	25	17	25	14	300
	Y	15	10	18	24	500
	Z	16	20	8	13	600
Required		300	300	500	5000	

(3) Solve the following Assignment problem :

Consider a problem of assigning four clerks to four tasks. The time (hours) required to complete the task is given below. Clerk 2 cannot be assigned task A and clerk 3 cannot be assigned task B. Find the optimum assignment schedule.

		Tasks			
		A	B	C	D
Clerks	1	4	7	5	6
	2	-	8	7	4
	3	3	-	5	3
	4	6	6	4	2

(c) Answer in one or two lines only :

3

(1) Define :

(i) Basic solution

(ii) Basic feasible solution

(2) State briefly the steps of Hungarian Method.

(3) Define a Travelling Salesman problem.

3. (a) Solve the following games :

7

(1)

		Player B			
		B ₁	B ₂	B ₃	B ₄
Player A	A ₁	1	9	6	0
	A ₂	2	3	8	-1
	A ₃	-5	-2	10	-3
	A ₄	7	4	-2	-5

(2)

		Player B		
		I	II	III
Player A	I	1	7	2
	II	6	2	7
	III	6	1	6

(3)

		Player B			
		B ₁	B ₂	B ₃	B ₄
Player A	A ₁	-2	-4	3	4
	A ₂	-6	-5	2	1

OR

Explain how a two-person zero-sum game problem can be solved as a linear programming problem.

(b) Answer briefly on any two :

4

(1) Define : (i) Minimax principle

(ii) Maximin principle

(iii) Value of the game

(iv) Saddle point

- (2) Six jobs have to be processed on three machines A, B and C in the order ACB. The time taken by each job on each machine is indicated below. Each machine can process only one job at a time. Determine the optimum sequence and minimum elapsed time.

		Job					
		J ₁	J ₂	J ₃	J ₄	J ₅	J ₆
Processing Time in hours on Machines	A	12	8	7	11	10	5
	B	7	10	9	6	10	4
	C	3	4	2	5	15	4

- (3) State the rules of dominance for solving a game problem without saddle point.

(c) Answer in one or two lines only :

3

(1) Define : (i) Pure strategy

(ii) Mixed strategy

(2) State the assumptions made while dealing with a sequencing problem.

(3) What is No-passing rule in a sequencing problem ?

4. (a) The following data for the activities of a project are available :

7

Activity	Precedence	Duration (in days)
A	—	6
B	—	4
C	—	7
D	A, B, C	5
E	A, B, C	6
F	D	9
G	E	4
H	F, G	8
I	F, G	6
J	H	7

- (1) Draw the network and determine the critical path.
 (2) Calculate all types of floats for the activities.
 (3) Identify the critical path when the activity duration of G is doubled.

OR

A project has the following activities and time estimates :

Activity	Precedence	Time in weeks		
		t_0	t_m	t_p
A	—	4	7	16
B	—	1	5	15
C	A	6	12	30
D	A	2	5	8
E	C	5	11	17
F	D	3	6	15
G	B	3	9	27
H	E, F	1	4	7
I	G	4	19	28

- (1) Draw the PERT Network and identify the critical path.
  - (2) Determine the mean project completion time.
  - (3) Find the probability that the project is completed in 36 weeks.
- (b) Answer briefly on any two :
- (1) Distinguish between CPM and PERT.
  - (2) Define : (i) Critical path
(ii) Independent Float
(iii) Optimistic duration of an activity
(iv) Pessimistic duration of an activity
  - (3) Explain the role of probability distributions in PERT analysis.
- (c) Answer in one or two lines only :
- (1) Define :
(i) AOA
(ii) AON
  - (2) What is crashing ? What are its advantages ?
  - (3) What is project scheduling ?

4

3

5. Attempt any seven :

- (1) The expected value of perfect information is equal to _____.
  - (a) $EPPI - \text{Min}(EMV)$
  - (b) $EPPI + \text{Max}(EMV)$
  - (c) $\text{Max}(EOL)$
  - (d) None of the above
- (2) While using Hurwicz criterion, the coefficient of realism ' α ' represents _____.
  - (a) the degree of optimism
  - (b) the degree of pessimism
  - (c) the probability of a state of nature
  - (d) None of the above
- (3) If an artificial variable is present in the 'basic variable' column of an optimal simplex table, then the solution is _____.
  - (a) Unbounded
  - (b) infeasible
  - (c) degenerate
  - (d) None of the above
- (4) A variable which does not appear in the 'basic variable' column of an optimum simplex table is _____.
  - (a) Never equal to zero
  - (b) always equal to zero
  - (c) called a basic variable
  - (d) None of the above

- (5) The solution to a trans-shipment problem with m -rows and n -columns is feasible if the number of positive allocations is _____.
- (a) $m + n - 1$
  - (b) $m + n + 1$
  - (c) $2m + 2n - 1$
  - (d) $2m + 2n + 1$
- (6) An assignment problem can be solved by _____.
- (a) Simplex method
  - (b) Transportation method
  - (c) Both (a) and (b)
  - (d) None of the above
- (7) A saddle point in a game problem exists when _____.
- (a) Maximin value $\neq$ Maximax value
  - (b) Minimax value = Minimin value
  - (c) Maximin value = Minimax value
  - (d) Maximax value = Minimin value
- (8) A Buffer stock in a balanced transshipment problem must be atleast equal to _____.
- (a) Total Demand
  - (b) Total supply
  - (c) Both (a) and (b)
  - (d) Either (a) or (b)
- (9) The slack for an activity is equal to _____.
- (a) $LF - LS$
  - (b) $EF - ES$
  - (c) $LS - ES$
  - (d) None of the above

(10) The activity that can be delayed without affecting the execution of the immediate succeeding activity is determined by _____.

- (a) Total float
  - (b) Free float
  - (c) Independent float
  - (d) None of the above
-

Seat No. : _____

CK-36

May-2012

508 – Risk Management

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (૧) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) પ્રશ્નપત્રના જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક દરેક પ્રશ્નોના ગુણ સૂચવે છે.

૧. (અ) જોખમનું સંચાલન એટલે શું ? જોખમ સંચાલનનાં ઉદ્દેશો જણાવો. 7
અથવા
જોખમનું સંચાલન એટલે શું ? જોખમ સંચાલનની પદ્ધતિઓ સમજાવો.
- (બ) ટૂંકમાં જવાબ લખો. (ગમે તે બે) 4
(i) જોખમનું વર્ગીકરણ કેવી રીતે થાય છે ?
(ii) જોખમનાં પડતરનાં અંગો જણાવો.
(iii) જોખમ સંચાલકની ભૂમિકા જણાવો.
- (ક) એક-બે લીટીમાં જવાબ લખો ઉદાહરણ આપીને. (ગમે તે બે) 3
(i) વિનાશક જોખમ એટલે શું ?
(ii) સંપત્તિ જોખમ એટલે શું ?
(iii) નૈતિક જોખમ એટલે શું ?
૨. (અ) જોખમ ઓળખવાની પદ્ધતિઓ વર્ણવો. 7
અથવા
જોખમ મૂલ્યાંકનની પદ્ધતિઓ વર્ણવો.
- (બ) ટૂંકમાં જવાબ લખો. (ગમે તે બે) 4
(i) જોખમ આકારણી માટે કઈ આકાશાસ્ત્રીય પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ થાય છે ?
(ii) જોખમ આરક્ષિત એટલે શું ?
(iii) જોખમ અંકુશ એટલે શું ?
- (ક) એક-બે લીટીમાં જવાબ લખો ઉદાહરણ સહિત. (ગમે તે બે) 3
(i) સંભવિત મહત્તમ નુકસાન એટલે શું ?
(ii) મોટા આંકડાનો નિયમ (કાયદો) એટલે શું ?
(iii) અપેક્ષિત મૂલ્ય એટલે શું ?
૩. (અ) જોખમ માટે નાણું પૂરું પાડવા માટેની પદ્ધતિઓ સમજાવો. 7
અથવા
વીમો જોખમ તબદીલ સાધન તરીકે સમજાવો.
- (બ) ટૂંકમાં જવાબ લખો. (ગમે તે બે) 4
(i) જોખમની તબદીલી એટલે શું ?
(ii) જોખમ અંકુશ માટેની કાયદાકીય શરતો જણાવો.
(iii) કટોકટીની વેળા સંચાલન એટલે શું ?

- (ક) એક-બે લીટીમાં જવાબ લખો. (ગમે તે બે) 3
- (i) કાર્યની તબદીલી એટલે શું ?
- (ii) જોખમનો ત્યાગ એટલે શું ?
- (iii) એકત્રિત નિધિ વ્યવસ્થા એટલે શું ?
૪. (અ) જોખમ ધારણાની પદ્ધતિઓ વર્ણવો. 7
- અથવા
- સાહસિક એકમ જોખમ સંચાલનની ચર્ચા કરો.
- (બ) ટૂંકમાં જવાબ લખો. (ગમે તે બે) 4
- (i) જોખમ ધારણાનાં ફાયદા જણાવો.
- (ii) પ્રતિકૂલ પસંદગી એટલે શું ?
- (iii) વીમા પ્રીમિયમ ભાર એટલે શું ?
- (ક) એક-બે લીટીમાં જવાબ લખો. (ગમે તે બે) 3
- (i) ઈષ્ટતમ ધારણા એટલે શું ?
- (ii) કરારને લગતું જોખમ તબદીલી એટલે શું ?
- (iii) અવલંબી અથવા આકસ્મિક ઘટના ભંડોળ એટલે શું ?
૫. યોગ્ય જવાબની પસંદગી કરો. 14
- (i) જોખમ સંચાલન પ્રક્રિયામાં _____ પહેલું ચોક્કસ તબક્કો છે.
- (a) જોખમ ઓળખ
- (b) જોખમનું વિત્તપોષણ
- (c) જોખમ અંકુશ
- (ii) _____ નો કાયદો (નિયમ) વિતરણનું વિક્ષેપણ અથવા ફેલાવ દેખાડતું નથી.
- (a) સરેરાશ (b) મોટા આંકડા
- (iii) _____ ખોટ ઉત્પન્ન કરતી ઘટનાનો પ્રહાર થાય તો કેટલા અંશે નુકસાન થાય તે દર્શાવે છે.
- (a) નુકસાન પુનરાવર્તન
- (b) નુકસાનની ઉગ્રતા
- (c) અપેક્ષિત નુકસાન
- (iv) _____ નુકસાન પુનરાવર્તન અને ઉગ્રતાનો ગુણાકાર છે.
- (a) સામાન્ય (b) કુલ (c) અપેક્ષિત
- (v) જોખમ અંકુશને બે વિભાગોમાં વર્ગીકરણ કરી શકાય છે : _____
- (a) નુકસાન અટકાવ અને નુકસાન અલ્પાંશ
- (b) નુકસાન આકારણી અને નુકસાન અટકાવ
- (c) નુકસાન આકારણી અને નુકસાન અલ્પાંશ
- (vi) _____ જોખમ એવા જોખમ છે જ્યાં કોઈપણ શક્ય પરિણામમાં નફાની સંભાવના નથી.
- (a) સ્પષ્ટ (b) સદ્ગત્ભક (c) વ્યક્તિગત
- (vii) _____ વધારે સારી વ્યૂહરચના છે જ્યારે જોખમનું પુનરાવર્તન અને ઉગ્રતા બંને ઊંચું હોય છે.
- (a) જોખમનો ત્યાગ (b) જોખમની તબદીલી (c) જોખમ અંકુશ

Seat No. : _____

CK-36

May-2012

508 – Risk Management

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions : (1) All questions are compulsory.
(2) Figures to the right indicate marks allotted to each question.

1. (a) What is Risk Management ? State the objectives of Risk Management. 7
OR
What is Risk Management ? Discuss the methods of managing or handling risk.
- (b) Answer briefly : (Any two) 4
(i) How can risk be classified ?
(ii) State the constituents of cost of risk.
(iii) State the role of risk manager.
- (c) Answer in one-two lines only giving an example (any two) 3
(i) What is Peril ?
(ii) What is Property Risk ?
(iii) What is Moral Hazard ?
2. (a) Describe the methods of risk identification. 7
OR
Describe the methods of risk evaluation.
- (b) Answer briefly (any two) : 4
(i) State some statistical concepts used in risk assessment.
(ii) What is Risk Exposure ?
(iii) What is Risk Control ?
- (c) Answer in one-two lines only giving an example : (Any two) 3
(i) What is Probable Maximum Loss (PML) ?
(ii) What is Law of Large Numbers ?
(iii) What is Expected Value ?
3. (a) Explain the techniques of Risk Financing. 7
OR
Explain Insurance as a Risk Transfer Tool.
- (b) Answer briefly (any two) : 4
(i) What is Risk Transfer ?
(ii) State some statutory provisions on risk control.
(iii) What is Crisis Management ?

- (c) Answer in one-two lines only : (Any two) 3
 (i) What is Risk Avoidance ?
 (ii) What is Risk Forsake ?
 (iii) What is consolidated fund arrangement ?
4. (a) Describe the techniques of Risk Retention. 7
OR
 Explain Enterprise Risk Management.
- (b) Answer briefly (any two) : 4
 (i) State the benefits of Risk retention.
 (ii) What is Adverse Selection ?
 (iii) What are Insurance Premium Loadings ?
- (c) Answer in one-two lines only (any two) : 3
 (i) What is Optimal Retention ?
 (ii) What is Contractual Risk Transfer ?
 (iii) What is Contingency Fund ?
5. Select the right answer. 14
- (i) _____ is the first positive step in the risk management process.
 (a) Risk Identification
 (b) Risk Financing
 (c) Risk Control
- (ii) The law of _____ fails to reveal the dispersion of distribution.
 (a) Averages (b) Large Numbers
- (iii) _____ refers to the extent of loss that can happen if a loss producing event strikes.
 (a) Frequency of losses
 (b) Severity of losses
 (c) Expected losses
- (iv) _____ losses are a product of frequency and severity.
 (a) Normal (b) Total (c) Expected
- (v) Risk control can be broken into two categories _____.
 (a) Loss prevention and loss minimization
 (b) Loss assessment and loss prevention
 (c) Loss assessment and loss minimization
- (vi) _____ risks are those risks where none of the probable outcome can result in a gain.
 (a) pure (b) speculative (c) personal
- (vii) _____ is a better strategy in case of high frequency and high severity risks.
 (a) Risk Avoidance (b) Risk Transfer (c) Risk Control

Seat No. : _____

CK-37

May-2012

509 EA/ED International Accounting

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

૧. (અ) “મૂડીબજારનું આંતરરાષ્ટ્રીયકરણ એ આંતરરાષ્ટ્રીય હિસાબી પદ્ધતિને વેગવંતું બનાવવાનું એક અગત્યનું કારણ છે.” આ વિધાનની યોગ્યતા તપાસો. આંતરરાષ્ટ્રીય હિસાબી પદ્ધતિની જરૂરિયાતના અન્ય કારણો પણ સમજાવો. 7

અથવા

આંતરરાષ્ટ્રીય હિસાબી પદ્ધતિની પરિભાષા સમજાવો. તેનું કામગીરી ક્ષેત્ર ચર્ચો.

- (બ) ગમે તે બે ના જવાબ આપો : 4

- (i) ભારત અને આંતરરાષ્ટ્રીય હિસાબી પદ્ધતિ ચર્ચો.
(ii) સ્થાનિક હિસાબી પદ્ધતિ અને આંતરરાષ્ટ્રીય હિસાબી પદ્ધતિ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.
(iii) સ્વતંત્ર સમકક્ષ કિંમત નિર્ધારણ (Arms Length Pricing) એટલે શું ?

- (ક) ગમે તે ત્રણ ના જવાબ આપો : 3

- (i) આંતરરાષ્ટ્રીય હિસાબી પદ્ધતિના બે લક્ષણો સમજાવો.
(ii) કરવેરાની આંતરરાષ્ટ્રીય હિસાબી પદ્ધતિમાં શું ભૂમિકા છે ?
(iii) આંતરરાષ્ટ્રીય હિસાબી પદ્ધતિના કારણે નાણાકીય બજારનાં કયા પ્રશ્નો ઉદ્ભવ્યા છે ?
(iv) બહુરાષ્ટ્રીય કંપનીઓ એટલે શું ?

૨. (અ) આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાકીય હિસાબી ધોરણોના કાર્યક્ષેત્ર પર નોંધ લખો. 7

અથવા

નાણાકીય પત્રકો તૈયાર કરવાના આધારો ચર્ચો.

- (બ) ગમે તે બે ના જવાબ આપો : 4

- (i) નાણાકીય પત્રકોના અંગો કયા છે ?
(ii) નાણાકીય પત્રકનું માળખું અને વિગત સમજાવો.
(iii) કેટલા હિસાબી ધોરણો છે ? કયા-કયા ?

- (ક) ગમે તે ત્રણ ના જવાબ આપો : 3

- (i) IFRS ના કેન્દ્રીકરણના બે લાભો આપો.
(ii) IASC નું સ્થાન IASB એ લીધેલ છે. આ વિધાન સાચું છે ?
(iii) IFRSના કાર્યો કયા છે ?
(iv) IFRIC એટલે શું ?

૩. ગ્રેટ ઈન્ડિયા લિમિટેડ, જે ભારતી કંપની છે, તે તા. 1-9-2011નાં રોજ ઇંગ્લેન્ડની ગ્રેટ બ્રિટન કંપની પાસે 10,00,000 ગ્રેટ બ્રિટન પાઉન્ડમાં માલની આયાત કરે છે. સમજૂતીના આધારે કંપની દ્વારા પોતાના લેણદારને હપ્તાઓમાં નીચે પ્રમાણે રકમ મૂકવવામાં આવશે :

14

વ્યવહારની તારીખ	:	1-9-2011	વિનિમયદર £ = ₹ 70.70
પ્રથમ હપ્તો	:	1-10-2011	વિનિમયદર £ = ₹ 70.74
બીજો હપ્તો	:	1-11-2011	વિનિમયદર £ = ₹ 70.90
ત્રીજો હપ્તો	:	1-12-2011	વિનિમયદર £ = ₹ 71.10
ચોથો હપ્તો	:	1-1-2012	વિનિમયદર £ = ₹ 71.15

હિસાબી પતાવટની તારીખે વિનિમય દર આંતર બેંક દર ધારો.

ગ્રેટ ઈન્ડિયા કંપનીના ચોપડે તૈયાર કરો.

- જરૂરી આમનોંધો.
- ગ્રેટ બ્રિટન કંપનીનું ખાતું
- કંપનીને કુલ નફો અથવા નુકસાન કેટલું હશે ?
- હિસાબી ધોરણ 11 પ્રમાણે આ પ્રકારનો નફો/નુકસાન તમે ક્યાં નોંધશો ?

અથવા

- (અ) ભારતીય લિમિટેડની ઓસ્ટ્રેલિયામાં એક શાખા છે. વર્ષના અંતે શાખા દ્વારા વિસ્તૃત હિસાબી માહિતી મોકલવામાં આવી છે, જેનો મુખ્ય કંપનીના ચોપડે સમાવેશ કરવાનો છે. મુખ્ય કંપની અને શાખાના કાચા સરવૈયા નીચે મુજબ છે :

10

તા. 31-3-2012ના રોજના કાચા સરવૈયા (ભારતીય રૂપિયા અને ઓસ્ટ્રેલિયન ડોલર લાખમાં)

ઉધાર બાકીઓ	ભારતીય ₹	ઓસ્ટ્રેલિયન ડોલર	જમા બાકીઓ	ભારતીય ₹	ઓસ્ટ્રેલિયન ડોલર
શાખા ખાતું	103.50	—	શેરમૂડી	200	—
ખરીદી	1100	—	સામાન્ય અનામત	700	—
શરૂઆતનો સ્ટોક	50	—	નફા-નુકસાન ખાતું	200	—
સ્થિર મિલકતો	400	—	વિદેશી ચલણ લોન (10 લાખ ઓસ્ટ્રેલિયન ડોલર)	460	—
દેવાદારો	800	—	શાખાને ફેરબદલ	200	—
રોકડ-બેન્ક	146.50	—	એકત્રિત ઘસારો	40	—
H.O. તરફથી ફેરબદલ	—	4.45	વેચાણ	800	—
ખર્ચાઓ	—	5.55	એકત્રિત ઘસારો	—	0.75
સ્થિર મિલકતો	—	4.00	H.O. નું ખાતું	—	2.75
બેન્ક સિલક	—	1.50	વેચાણ	—	12.00
	2,600	15.50		2,600	15.50

નોંધ : આખર સ્ટોક મૂલ્ય : મુખ્ય કંપની ₹ ૨૫ લાખ
શાખા AS \$ 1.5 લાખ

વિનિમય દર સંબંધિત માહિતી.

- (i) જ્યારે વિદેશી ચલણમાં લોન ધારણ કરી ત્યારે AS \$ 1 = ₹ 46.50
- (ii) જ્યારે સ્થિર મિલકતો ધારણ કરી ત્યારે AS \$ 1 = ₹ 45.50.
- (iii) જ્યારે આખર સ્ટોક ધારણ કરેલ ત્યારે AS \$ 1 = ₹ 47.25
- (iv) આખરનો વિનિમય દર AS \$ 1 = ₹ 47.40
- (v) વેચાણ અને ખરીદીનું રૂપાંતરિત મૂલ્ય.
વેચાણ ₹ 555 લાખ ખરીદી ₹ 255 લાખ
સંયુક્ત કાર્ય સરવૈયું તૈયાર કરો.

(બ) રૂપાંતરની એકાકી દર પધ્ધતિ સમજાવો.

4

૪. તમને બે કંપનીના તા. 31-3-2012નાં રોજના પાકા સરવૈયા નીચે પ્રમાણે આપવામાં આવ્યા છે. તેમના સંબંધોના આધારે નીચે જણાવેલ રીતો અનુસાર સંયુક્ત પાકા સરવૈયા તૈયાર કરો.

14

- (i) કમબલ્ડ એકત્રીકરણ
- (ii) ઈક્વિટી એકત્રીકરણ
- (iii) પ્રમાણસર એકત્રીકરણ

31-3-12નાં રોજનાં પાકાં સરવૈયા

(₹ લાખમાં)

જવાબદારીઓ	A Co.	B Co.	મિલકતો	A Co.	B Co.
ઈક્વિટી શેરમૂડી (શેર દરેક ₹ 100 નો)	2,000	800	જમીન અને મકાન	900	500
અનામતો	500	200	પ્લાન્ટ અને યંત્રો	700	400
નફા-નુકસાન ખાતું	300	150	ફર્નિચર	600	200
રિબેન્ચર્સ	200	50	વાહનો	200	—
લેણદારો	100	50	B Co. માં રોકાણો	650	—
દેવી હૂંડીઓ	100	50	સ્ટોક	200	125
અન્ય ચાલુ જવાબદારીઓ	150	50	દેવાદારો	75	75
			બેન્ક સિલક	25	50
	3,350	1,350		3,350	1,350

અન્ય માહિતી :

A Co. એ B Co. ના 70% શેર તા. 1-4-2011ના રોજ ધારણ કર્યા હતા. તે દિવસ B.Co. ના ચોપડે ₹ 80 લાખ અને ₹ 75 લાખ અનુક્રમે સામાન્ય અનામત અને નફા-નુકસાન ખાતાની જમા બાકીઓ હતી.

અથવા

(અ) ભાવ ફેરફારો શું છે ? ભાવ ફેરફારોના જુદાં જુદાં પ્રકારો છે ? સમજાવો.

7

(બ) સમજાવો : (i) વર્તમાન ખરીદશક્તિ પદ્ધતિ

7

(ii) વર્તમાન પડતર હિસાબી પદ્ધતિ

૫. નીચેનાના જવાબો આપો : (ગમે તે સાત)

14

(i) આંતરરાષ્ટ્રીય હિસાબી પદ્ધતિના સિદ્ધાંતો અને પ્રણાલિકાઓ જુદી છે. તમે આ વિધાન સાથે સંમત છો ? કેમ ?

(ii) સંચાલકીય પદ્ધતિની કઈ બાબતોનો આંતરરાષ્ટ્રીય હિસાબી પદ્ધતિમાં સમાવેશ કરવામાં આવે છે ?

(iii) તમે એવું માનો છો કે આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાકીય હિસાબી ધોરણો આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યવહારોની હિસાબી ગૂંચવણોમાં ઘટાડો કરશે ? સમજાવો.

(iv) તમે રૂપાંતરની નાણાકીય અને બિનનાણાકીય પદ્ધતિમાં કેવી વર્તશો ?

(v) મુલત્વી રાખેલ અને માંડી વાળેલ અભિગમમાં રૂપાંતરિત નફા-નુકસાનની હિસાબી અસર શું થશે ?

(vi) વ્યાજનું મૂડીકરણ ક્યારે થાય ? મૂડીકૃત વ્યાજ પર ઘસારો બાદ મળે ? સમજાવો.

(vii) ફોરવર્ડ એક્ષચેન્જ બજારમાં પ્રીમિયમ અને વટાવ એટલે શું ? આ પ્રકારના પ્રીમિયમ અને વટાવ માટે કેવા પ્રકારની હિસાબી અસર આપવામાં આવે છે ?

(viii) હિસાબી ધોરણ-11માં વિદેશી કામગીરી અંગેના કેટલા પ્રકારો છે ? સમજાવો.

(ix) કુગાવાના કારણે વેચાણ પડતરમાં દર્શાવેલ નફાનું વિકૃતીકરણ સમજાવો.

(x) કુગાવા હેઠળ મિલકતોનું પુનઃમૂલ્યાંકન સમજાવો.

(xi) ચલણ રૂપાંતરની જરૂરિયાત સમજાવો.

(xii) નાણાકીય પત્રકોનું એકત્રીકરણ એટલે શું ?

Seat No. : _____

CK-37

May-2012

509 EA/ED International Accounting

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) "Internationalization of the capital market is one of the significant reasons to accelerate the need of international accounting." Examine appropriateness of this statement. Also explain other reasons for the need of International Accounting. 7

OR

Explain terminology of International Accounting. Discuss Functional Territory of it.

- (b) Attempt any two : 4

(i) Discuss India and International Accounting system.

(ii) Explain difference between Domestic Accounting and International Accounting.

(iii) What is arms length pricing ?

- (c) Attempt any three : 3

(i) Give two characteristics of International Accounting.

(ii) What is the role of Taxation in International Accounting ?

(iii) Which Financial markets issues are emerged from International Accounting ?

(iv) What is MNCs ?

2. (a) Write note on scope of International Financial Reporting Standard. 7

OR

Discuss basis of preparation of Financial Statements.

- (b) Attempt any two : 4

(i) What are components of Financial Statements ?

(ii) Explain structure and content of financial statement.

(iii) How many standards are there ? Which are those ?

- (c) Attempt any three : 3

(i) Give two benefits of centralisation of IFRS.

(ii) IASB is replaced IASC. Is this true statement ?

(iii) What are the functions of IFRS ?

(iv) What is IFRIC ?

3. Great India Ltd, India based company has imported goods worth of 10,00,000 Great Britain Pound (£) from England based Great Britain Company on 1-9-2011. According to agreement company will pay to its creditors in four equal instalments as follows : 14

Date of Transaction : 1-09-2011 Exchange Rate £ = ₹ 70.70

Ist Instalment : 1-10-2011 Exchange rate £ = ₹ 70.74

IInd Instalment : 1-11-2011 Exchange rate £ = ₹ 70.90

IIIrd Instalment : 1-12-2011 Exchange rate £ = ₹ 71.10

IVth Instalment : 1-01-2012 Exchange rate £ = ₹ 71.15

Exchange rates on the settlement dates were assumed be at Inter bank rate.

Prepare in the books of Great India Ltd.

- (i) Pass necessary Journal Entries
- (ii) Prepare GB Company Account
- (iii) What will be total Gain or Loss to the company ?
- (iv) As per AS-11 where will you record this sort of gain or loss ?

OR

- (a) Bhartiya Ltd has branch in Australia. At the end of the year Branch has sent a detailed accounts which are to be incorporated in the books of parent co. Trial Balances of Parent and Branch are as follows : 10

Trial Balances as at 31-3-12 (INR & AS \$ in lacs)

Debit Balances	INR	AS \$	Credit Balances	INR	AS \$
Branch Account	103.50	—	Share capital	200	—
Purchases	1100	—	General Reserve	700	—
Opening Stock	50	—	Profit & Loss A/c	200	—
Fixed Assets	400	—	Foreign currency loan (AS \$ 10 lacs)	460	—
Debtors	800	—	Transfer to Branch	200	—
Cash-Bank	146.50	—	Accumulated Depreciation	40	—
Transfer from H.O.	—	4.45	Sales	800	—
Expenses	—	5.55	Accumulated Depreciation	—	0.75
Fixed Assets	—	4.00	H.O. Account	—	2.75
Bank Balance	—	1.50	Sales	—	12.00
	2,600	15.50		2,600	15.50

Note : Closing Stock value : Parent Co. ₹ 25 lacs, Branch AS \$ 1.5 lacs.

Exchange rate related information.

- (i) When foreign currency loan was taken by the company AS \$ 1 = ₹ 46.50
- (ii) When fixed assets were acquired AS \$ 1 = ₹ 45.50.
- (iii) When closing stock was acquired AS \$ 1 = ₹ 47.25
- (iv) Closing Exchange rate AS \$ 1 = ₹ 47.40
- (v) Translated value of sales and purchases.

Sales ₹ 555 lacs. Purchases ₹ 255 lacs.

Prepare consolidated Trial Balance.

(b) Explain Single Rate Translation Method.

4

4. You are provided Balance Sheets of two companies as on 31-3-2012. On the basis of their relationship prepare Consolidated Balance Sheet under

14

- (i) Line by line consolidation
- (ii) One line consolidation
- (iii) Proratas consolidation

Balance Sheet as on 31-3-12 (₹ in lacs)

(₹ in lacs)

Liabilities	A Co.	B Co.	Assets	A Co.	B Co.
Equity share capital (Share of ₹ 100 each)	2,000	800	Land & Building	900	500
Reserves	500	200	Plant & Machinery	700	400
Profit and Loss A/c	300	150	Furniture	600	200
Debentures	200	50	Vehicles	200	—
Creditors	100	50	Investment in B Co.	650	—
Bills Payables	100	50	Stock	200	125
Other current liabilities	150	50	Debtors	75	75
			Bank Balance	25	50
	3,350	1,350		3,350	1,350

Additional Information :

A Co. had acquired 70% Shares of B Ltd. on 1-4-2011, when B Ltd had credit balance of ₹ 80 lacs and ₹ 75 lacs in its Reserve Account and P & L A/c respectively.

OR

- (a) What are price changes ? Are there any different types of price changes ? Explain. 7
- (b) Explain : 7
- (i) Current Purchasing Power Method
- (ii) Current Cost Accounting Method

5. Answer the following (Any seven) :

14

- (i) "International Accounting has different principles and traditions". Do you agree with this statement ? Why ?
- (ii) Which managerial accounting issues are covered under international accounting ?
- (iii) Do you think that International Financial Reporting Standards would reduce complex accounting issues for international transactions ? Explain.
- (iv) How would you deal under Monetary / Non Monetary translation method ?
- (v) What is deferred and amortization approach for treatment of translation gains and losses ?
- (vi) When interest can be capitalized ? Will apply depreciation deduction on capitalized interest ? Explain.
- (vii) What are premium and discount in forward exchange contract ? What accounting treatment is to be passed for such premium and discount ?
- (viii) What are the categories of Foreign operations under accounting standard 11 ? Explain.
- (ix) Explain distortion in reported profit due to inflation influence on cost of goods sold.
- (x) Explain Revaluation of Assets under inflation.
- (xi) Explain need of currency translation.
- (xii) What is consolidation of Financial Statements ?

Seat No. : _____

CK-38

May-2012

509 EB International Marketing

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) જમણી બાજુ આવેલ સંખ્યા પ્રશ્નોના ગુણ દર્શાવે છે.

૧. (અ) આંતરરાષ્ટ્રીયકરણનાં તબક્કા અને આંતરરાષ્ટ્રીય માર્કેટિંગનાં ફાયદા સમજાવો. 7
અથવા
બહુરાષ્ટ્રીય કંપનીઓને ઓળખવા માટેનાં નીચેનાં ધોરણોને સમજાવો.
(અ) કદ (બ) માળખું
(ક) કામગીરી અને (ડ) વર્તન
- (બ) ટૂંકમાં જવાબ લખો. (ગમે તે બે) 4
(i) નાણાં વિષયક સંઘ અને અર્થતંત્રને લગતું સંઘ વચ્ચેનો તફાવત દર્શાવો.
(ii) વિદેશી બજારોમાં બહુરાષ્ટ્રીય કંપનીઓ ગૌણ કંપનીઓનો ઉપયોગ શા માટે પસંદ કરે છે ?
(iii) નાણાંનું રોકાણ હેતુઓ માટે પ્રદેશ જોખમ વિશ્લેષણ કેવી રીતે કરે છે ?
- (ક) એક-બે લીટીમાં જવાબ લખો. (ગમે તે બે) 3
(i) કોટા (હિસ્સો) એટલે શું ?
(ii) બુદ્ધિ સંબંધી મિલકત એટલે શું ?
(iii) ગ્રે બજાર એટલે શું ?
૨. (અ) સંસ્કાર (સંસ્કૃતિ) એટલે શું ? વપરાશ, વિચાર પ્રક્રિયા અને માહિતી સંચાર પર સંસ્કારની અસરો જણાવો. 7
અથવા
સમય, અવકાશ અને મિત્રતાનાં અર્થ વિભિન્ન સંસ્કૃતિઓમાં કેવી રીતે ભિન્ન થાય છે તે સમજાવો.
- (બ) ટૂંકમાં જવાબ લખો. (ગમે તે બે) 4
(i) નીચું (ઓછું) અને મોટું પૂર્વાપર સંબંધિત સંસ્કૃતિ એટલે શું ?
(ii) પેટા-સંસ્કૃતિ એટલે શું ?
(iii) રંગો કેવી રીતે સંસ્કૃતિનાં અગત્યનાં ભાગ છે ?
- (ક) એક-બે લીટીમાં જવાબ લખો. (ગમે તે બે) 3
(i) સંસ્કાર કેવી રીતે શીખાય છે ?
(ii) લોકો બિન-મૌખિક રીતે કેવી રીતે માહિતીની આપ-લે કરે છે ?
(iii) ભાષા સંસ્કૃતિનો અગત્યનો ભાગ કેવી રીતે છે ?
૩. (અ) પ્રમાણબદ્ધ પેદાશોનું વેચાણ સંભવ કરી શકે એવા પરિબળોનું વર્ણન કરો. 7
અથવા
સારા આંતરરાષ્ટ્રીય બ્રાન્ડનાં લક્ષણો વર્ણવો.

- (બ) ટૂંકમાં જવાબ લખો : (ગમે તે બે) 4
- (i) વ્યૂહાત્મક સંલગ્ન એટલે શું ?
- (ii) બ્રાન્ડનાં નિર્ણયોનાં ચાર સ્તર જણાવો.
- (iii) બહુવિધ બ્રાન્ડનો ઉપયોગ ક્યારે યોગ્ય છે ?
- (ક) એક-બે લીટીમાં જવાબ લખો : (ગમે તે બે) 3
- (i) ટ્રેડમાર્ક એટલે શું ?
- (ii) મુક્ત વેપાર વિસ્તાર એટલે શું ?
- (iii) બ્રાન્ડિંગ એટલે શું ?
૪. (અ) પ્રત્યક્ષ અને અપ્રત્યક્ષ વેચાણ મધ્યસ્થીઓ એટલે શું ? તેમનાં ફાયદા અને ગેરફાયદા જણાવો. 7
- અથવા
- પ્રમાણબદ્ધ આંતરરાષ્ટ્રીય જાહેરાત એટલે શું ? કયા સંજોગોમાં તે વધુ યોગ્ય છે ?
- (બ) ટૂંકમાં જવાબ લખો : (ગમે તે બે) 4
- (i) નિકાસ દલાલનાં કાર્યો જણાવો.
- (ii) નિકાસ વેપાર કંપનીઓ એટલે શું ?
- (iii) નિકાસ વેપારી અને નિકાસ વિતરણ કરનાર વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.
- (ક) એક-બે લીટીમાં જવાબ લખો : (ગમે તે બે) 3
- (i) ચેનલ (વિતરણ) લંબાઈ એટલે શું ?
- (ii) નિવાસી ગ્રાહક કોને કહેવાય ?
- (iii) વિવિધ જાહેરાત માધ્યમો જણાવો.
૫. સાચાં જવાબની પસંદગી કરો : 14
- (i) _____ નો હેતુ આંતરિક ઉદ્યોગો અને કૃષિક્ષેત્રને વિદેશી હરીફોથી રક્ષણ કરવું છે.
- (a) રક્ષણાત્મક જકાત (b) આવક જકાત (c) મિશ્ર જકાત
- (ii) _____ મૂલ્ય પ્રમાણોનાં વેરા છે.
- (a) સ્પષ્ટ વેરા (b) મૂલ્યાનુસાર વેરા (c) આયાત વેરા
- (iii) _____ એક પદ્ધતિ છે જે ચલણના જથ્થાને દેશની બહાર લઈ જવા માટે મર્યાદિત કરે છે.
- (a) વિનિમય અંકુશ (b) નિકાસ અંકુશ (c) આયાત વેરા
- (iv) WTO એટલે શું ?
- (a) વર્લ્ડ ટ્રેડ ઓરગેનાઈઝેશન (b) વર્લ્ડ ટેરિફ ઓરગેનાઈઝેશન
- (v) _____ સંપૂર્ણ - માલિકીનું અથવા અસંપૂર્ણ માલિકીનું હોઈ શકે.
- (a) MNC (b) ગૌણ કંપની (c) બ્રાન્ચ
- (vi) _____ જૂથ અને માનવો વચ્ચેનો પારસ્પરિક અસરોનો અભ્યાસ છે.
- (a) મનોવિજ્ઞાન (b) અર્થશાસ્ત્ર (c) સમાજશાસ્ત્ર
- (vii) પ્રતિષ્ઠા, સુખસગવડ અને આનંદ _____ લાગણી છે.
- (a) આર્થિક (b) સમજશક્તિવાળું (તાર્કિક) (c) બિન-તાર્કિક.

Seat No. : _____

CK-38

May-2012

509 EB International Marketing

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions : (1) All questions are compulsory.
(2) Figures to the right indicate marks allotted to each question.

1. (A) Explain the stages of internationalization and benefits of International Marketing. 7

OR

Explain the following criteria used to identify MNCs :

- (a) Size (b) Structure
(c) Performance (d) Behaviour

- (B) Answer briefly (any two) :

- (i) Distinguish between monetary union and economic union. 4
(ii) Why do MNCs prefer to use subsidiaries in foreign markets ?
(iii) How can a company do country risk analysis for investment purposes ?

- (C) Answer in one-two lines only (any two) :

- (i) What are Quotas ? 3
(ii) What is Intellectual Property ?
(iii) What is a Gray Market ?

2. (A) What is culture ? State the influence of culture on consumption, thinking process and communication. 7

OR

Explain how the meaning of time, space and friendship can vary from one culture to another.

- (B) Answer briefly (any two) :

- (i) What are low-context and high context cultures ? 4
(ii) What is subculture ?
(iii) How colour is an important part of culture ?

- (C) Answer in one-two lines only (any two) :

- (i) How is culture learned ? 3
(ii) How do people communicate in a non-verbal manner ?
(iii) How language is a significant part of culture ?

3. (A) Describe the factors that make it feasible to offer standardized products ? 7

OR

Describe the characteristics of good international branding.

- (B) Answer briefly (any two) : 4
- (i) What is Strategic Alliance ?
  - (ii) State the four levels of branding decisions.
  - (iii) When is it appropriate to use multiple brands ?
- (C) Answer in one-two lines only (any two) : 3
- (i) What is a Trademark ?
  - (ii) What is a Free Trade Zone ?
  - (iii) What is Branding ?

4. (A) What are Direct and Indirect Selling Channels ? State their advantages and disadvantages. 7

OR

What is standardized International Advertising ? State the situations in which it is more practical ?

- (B) Answer briefly (any two) : 4
- (i) State the functions of Export Broker.
  - (ii) What are Export Trading Companies ?
  - (iii) Distinguish between Export Merchant and Export Distributors.
- (C) Answer in one-two lines only (any two) : 3
- (i) What is channel length ?
  - (ii) Who is a Resident Buyer ?
  - (iii) State the different advertising media.

5. Select the correct answer : 14

- (i) The purpose of a _____ is to protect home industry and agriculture against foreign competitions.
- (a) protective tariff   (b) revenue tariff   (c) combined tariff
- (ii) _____ are duties according to value.
- (a) specific duties   (b) ad-valorem duties   (c) import duties
- (iii) _____ is a technique that limits the amount of the currency that can be taken abroad.
- (a) Exchange control   (b) Export control   (c) Import duties
- (iv) What is WTO ?
- (a) World Trade Organization   (b) World Tariff Organization
- (v) _____ may be either wholly-owned or partially owned.
- (a) MNC   (b) Subsidiary   (c) Branch
- (vi) _____ is a study of groups and human interactions.
- (a) Psychology   (b) Economics   (c) Sociology
- (vii) Prestige, comfort and pleasure are _____ appeals.
- (a) Economic   (b) Rational   (c) Non-rational

Seat No. : _____

CK-39

May-2012

509 EC Applied Multivariate Techniques

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) All questions carry equal marks.
(2) Statistical Tables will be provided on request.

1. (a) What is Multivariate Analysis ? Describe in detail a structured approach to Multivariate Model Building. 7

OR

What aspects should you consider while preparing your data for Multivariate Analysis ?

- (b) Answer briefly any two : 4

- (1) Give the broad classification of Multivariate Techniques.
- (2) Distinguish between data that are missing at random (MAR) and missing completely at random (MCAR). Explain how each type affects the analysis of missing data.
- (3) Discuss why outliers might be classified as beneficial and as problematic.

- (c) Answer in one or two lines only : 3

- (1) Define :
  - (i) Eigen value
  - (ii) Orthogonal vectors
- (2) Define Multivariate Normal Distribution.
- (3) State the assumptions of Multivariate models.

2. (a) Describe in detail the objectives and procedure of Discriminant Analysis. 7

OR

Interpret the following output of Discriminant Analysis :

Dependent Variable : Y = 1 if Buyer of the wool
0 if Non-buyer of the wool

Independent Variables : X_1 = Durability

X_2 = Lightness in weight

X_3 = Low investment

X_4 = Rot resistance

No. of respondents : 18

Table : 1 Canonical Discriminant Function :

Variable	Co-efficients
X ₁	0.618
X ₂	-0.055
X ₃	-0.188
X ₄	-0.157
Constant	-1.80

Table : 2 Test of Equality of Group Means :

Variable	Wilk's Lambda	F	d.f.1	d.f.2	Sig.
X ₁	0.538	13.729	1	16	0.002
X ₂	0.860	2.610	1	16	0.126
X ₃	0.935	1.103	1	16	0.309
X ₄	0.995	0.077	1	16	0.785

Table : 3 Pooled within-group matrices :

Correlation	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄
X ₁	1.00	0.633	0.549	0.209
X ₂	0.633	1.00	0.541	0.327
X ₃	0.549	0.541	1.00	0.064
X ₄	0.209	0.327	0.064	1.00

Table : 4 Classification

		Buyer/Non-Buyer	Matrix Predicted Group Membership		
			Non-Buyer	Buyer	Total
Original	Count	Non-Buyer	7	2	9
		Buyer	1	8	9
	%	Non-Buyer	77.8	22.2	100
		Buyer	11.1	88.9	100
Cross-validation	Count	Non-Buyer	6	3	9
		Buyer	2	7	9
	%	Non-Buyer	66.7	33.3	100
		Buyer	22.2	77.8	100

- (b) Answer briefly any two : 4
- (1) Describe the procedure of Conjoint Analysis.
  - (2) State the objectives and assumptions of Canonical Correlation Analysis.
  - (3) Describe the decision process of Multiple Regression Analysis.
- (c) Answer in one or two lines only : 3
- (1) Define :
- (1) Discriminant Loadings
  - (2) Discriminant Z-score.
- (2) State the managerial applications of Conjoint Analysis.
- (3) State the mathematical model for Canonical Correlation Analysis.

3. (a) Describe the objectives and procedure of Cluster Analysis. 7

OR

Describe the objectives and procedure of Factor Analysis.

- (b) Answer briefly any two : 4
- (1) Compare and contrast Correspondence Analysis and Multi-dimensional Scaling Techniques.
  - (2) How does a researcher decide the number of clusters required in Cluster Analysis ?
  - (3) What guidelines can the researcher use to determine the number of factors to extract in Factor Analysis ?
- (c) Answer in one or two lines only : 3
- (1) Define: (i) A Dendogram
(ii) A Perceptual Map
- (2) How do the metric and non-metric multidimensional scaling procedures differ ?
- (3) Distinguish between Data Summarization and Data Reduction.

4. (a) Write a detailed note on structural equations modelling. 7

OR

Write a note on Linear Probability Models and their applications.

(b) Answer briefly any two :

4

- (1) What is Data Envelopment Analysis ? Describe briefly its objectives.
- (2) Write a note on Neural Networks.
- (3) What is Path Analysis ? Interpret the symbols used to draw a path diagram.

(c) Answer in one or two lines only :

3

- (1) Distinguish between Data Mining and Data Warehousing.
- (2) What is Resampling ? When is it useful ?
- (3) What is Bootstrapping ?

5. Attempt any seven :

14

- (1) What is R-factor analysis ?
  - (2) What is Varimax ?
  - (3) Define Hit ratio.
  - (4) State the mathematical model for Conjoint Analysis.
  - (5) Define Mahalanobis D^2 -Statistic.
  - (6) What is Hierarchical Clustering ?
  - (7) What is an ideal point in MDS ?
  - (8) What is a Construct ?
  - (9) What is Artificial Intelligence ?
  - (10) What is Decomposition Analysis ?
-

Seat No. : _____

CK-40

May-2012

510 E A/B/C Strategic Financial Management

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

૧. (અ) એલકર (Alcar)ના મૂલ્ય આધારિત સંચાલનનું મૂલ્યાંકન અને વર્ણન કરો. 7
અથવા
કોર્પોરેટ મૂલ્યાંકનના વટાવેલા રોકડપ્રવાહના ખ્યાલ (approach)નું મૂલ્યાંકન અને વર્ણન કરો.
- (બ) ગમે તે બે લખો : 4
(૧) વ્યાજબી બજાર મૂલ્ય (fair market value)નો અર્થ શું છે ?
(૨) મુક્ત રોકડપ્રવાહ (FCF)ના મુખ્ય ચાલકબળ (drivers)ની ચર્ચા કરો.
(૩) મારકોન (Marakon) ના ખ્યાલમાં પેઢીની વ્યૂહરચના (Strategy)ના મુખ્ય તત્ત્વો સમજાવો.
- (ક) નીચેના જવાબ આપો : 3
(૧) મેકેન્ઝી (Mckinsey) ખ્યાલના મુખ્ય પગથિયાં (steps) જણાવો.
(૨) ગતિમાન (operating) રોકડપ્રવાહનો અર્થ આપો.
(૩) ચોખ્ખું રોકાણ એટલે શું ?
૨. (અ) ડિવિડન્ડ નીતિ એટલે શું ? વ્યૂહાત્મક નાણાકીય સંચાલનમાં તેનું મહત્ત્વ જણાવો. 7
અથવા
ડિવિડન્ડ નીતિના કાયદાકીય અને કાર્યકારી (procedural) સ્વરૂપ (aspects) ની સમજણ આપો.
- (બ) ગમે તે બે લખો : 4
(૧) ડિવિડન્ડ નીતિના લિન્ટનર (Lintner) મોડેલનો ખ્યાલ સમજાવો.
(૨) બોનસ ઈસ્યુની માર્ગદર્શિકા વર્ણવો.
(૩) પેઢી શા માટે સ્થિર ડિવિડન્ડની નીતિને અનુસરે છે ?
- (ક) નીચેના જવાબ આપો : 3
(૧) સ્ટોકના ભાગલાં (splits) એટલે શું ?
(૨) લિન્ટનર મોડેલની પ્રબળતા (valid) કેટલી છે ?
(૩) પેઢીઓ શા માટે ડિવિડન્ડની ચૂકવણી કરે છે ?

૩. (અ) નાણાકીય વિશ્લેષણ પર ફૂગાવાની અસર સમજાવો. 7
 અથવા
 માંદગી (Sickness) એટલે શું ? માંદગીના અરજન્ટ મોડેલ ઓફ પ્રીડિક્શનની સમજણ આપો.
- (બ) ગમે તે બે લખો : 4
 (૧) મિલકતોના પુનર્મૂલ્યાંકન પર ફૂગાવાની અસર જણાવો.
 (૨) માંદગીના વિવિધ કારણોની ચર્ચા કરો.
 (૩) મૂડી બજેટિંગમાં ફૂગાવાનું મહત્વ જણાવો.
- (ક) નીચેના જવાબ આપો : 3
 (૧) ફૂગાવો એટલે શું ?
 (૨) માંદગીના લક્ષણો (Symptoms) જણાવો.
 (૩) પેઢીનું પુનર્મૂલ્યાંકન એટલે શું ?
૪. (અ) કોર્પોરેટ પુનઃરચના (restructuring)ની વિવિધ રીતો સમજાવો. 7
 અથવા
 એકીકરણ (merger) અને સંપાદન (acquisitions)ની વિભિન્ન પ્રકારો (categories) સમજાવો.
- (બ) ગમે તે બે લખો : 4
 (૧) લિવરેજડ બાય-આઉટ સમજાવો.
 (૨) કોર્પોરેટ પુનઃરચના એટલે શું ?
 (૩) એકીકરણના કર લાભો જણાવો.
- (ક) નીચેના જવાબ આપો : 3
 (૧) વિસ્તરણ (expansion) એટલે શું ?
 (૨) સમતલ (horizontal) એકીકરણ એટલે શું ?
 (૩) ડિમર્જર એટલે શું ?
૫. નીચેના પૈકી કોઈપણ સાત ના જવાબ આપો : 14
 (૧) લઘુત્તમ એજન્સી પડતર એટલે શું ?
 (૨) કંપની બોનસ શેર શા માટે બહાર પાડવા માંગે છે ?
 (૩) રેશનલ એક્સપેક્ટેશન હાયપોથેસીસ (બુદ્ધિગમ્ય અપેક્ષિત અનુમાન)ની મુખ્ય દલીલ કઈ છે ?
 (૪) રોકાણકારોને શા માટે ડિવિડન્ડની મજબૂત પસંદગી હોય છે ?
 (૫) માંદા એકમોને પુનઃજીવિત (revival) કરવા માટે કયા પગલાં લેવામાં આવ્યા છે ?
 (૬) સંયોજન (amalgamation) ના પ્રકારો સમજાવો.
 (૭) જૂથીકરણ (conglomerate) એકીકરણ એટલે શું ?
 (૮) એકીકરણ માટે આર્થિક સમજ (rationale) જણાવો.
 (૯) સ્ટેન્ડસ્ટીલ (Standstill) કરારો સમજાવો.
 (૧૦) સંયુક્ત સાહસ માટે શું સમજ (મૂલાધાર સૂઝ) (rationale) છે ?

Seat No. : _____

CK-40

May-2012

510 E A/B/C Strategic Financial Management

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) Describe and evaluate the Alcar approach of value based Management. 7
- OR
- Describe and evaluate discounted cash flow approach of corporate Valuation.
- (b) Attempt any two : 4
- (i) What is the meaning of fair market value ?
- (ii) Discuss the key drivers of Free Cash Flow (FCF).
- (iii) Explain the key elements of a firm's strategy in the Marakon approach.
- (c) Answer the following : 3
- (i) State the key steps in McKinsey approach.
- (ii) Define operating free cash flow.
- (iii) What is net investment ?
2. (a) What is dividend policy ? State its importance in strategic Financial Management. 7
- OR
- Explain legal and procedural aspects of dividend policy.
- (b) Attempt any two : 4
- (i) Explain the concept of Lintner's model of dividend policy.
- (ii) Describe the guidelines of bonus issue.
- (iii) Why do firms follow a policy of stable dividends ?
- (c) Answer the following : 3
- (i) What is Stock Splits ?
- (ii) How valid is the Lintner's model ?
- (iii) Why firms pay dividends ?
3. (a) Explain the effect of inflation on financial analysis. 7
- OR
- What is sickness ? Explain Argent model of predictions of sickness.

- (b) Attempt any two : 4
- (i) State the impact of inflation on assets revaluation.
  - (ii) Discuss various causes of sickness.
  - (iii) State the importance of inflation in capital budgeting.
- (c) Answer the following : 3
- (i) What is Inflation ?
  - (ii) State the symptoms of sickness.
  - (iii) What is firm's revaluation ?
4. (a) Explain various techniques of corporate restructuring. 7
- OR**
- Explain different categories of merger and acquisitions.
- (b) Attempt any two : 4
- (i) Explain leveraged buy-out.
  - (ii) What is corporate restructuring ?
  - (iii) State tax benefits of merger.
- (c) Answer the following : 3
- (i) What is expansion ?
  - (ii) What is Horizontal Mergers ?
  - (iii) What is demergers ?
5. Attempt any seven of the followings : 14
- (i) What is minimizing agency costs ?
  - (ii) Why a company would like to issue a bonus share ?
  - (iii) What is the central argument of the rational expectations Hypothesis ?
  - (iv) Why do investors have a strong preference for dividends ?
  - (v) Which steps are taken for revival of sick units ?
  - (vi) Explain types of amalgamation.
  - (vii) What is conglomerate mergers ?
  - (viii) State economic rationale for mergers.
  - (ix) Explain standstill agreements.
  - (x) What is the rationale for joint ventures ?

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

૧૧. (અ) બેંક સંચાલન ના મુખ્ય ક્ષેત્રો ટૂંક માં સમજાવો. (૪)
અમલ

(અ) ૧) પ્રમાણી બચત-બાંધકામો તેમજ તાલીમ કાર્યક્રમ ની સમજ, બચત-બાંધકામી અને વ્યક્તિઓ ની તાલીમ જરૂરિયાત નું મૂલ્યાંકન કયાવાદ કરે છે, સમજાવો. (૨)

(બ) ગમે તે હેતુ જવાબ ટૂંક માં આપો: (૬)

- (i) કોનવ સંચાલન આયોજન એટલે શું? તે બેંકો માં કેવી રીતે કરવું જોઈએ?
- (ii) સાદર્શ કાર્ગ મૂલ્યાંકન બચતકામી ગાટે ની જરૂરિયાતો ઠીક ઠીક છે?
- (iii) કાર્ય ના વ્યવેજ તાલીમ નું આયોજન એક બેંક કેવી રીતે કરવું જોઈએ?

૧૨) કોઈ પણ હેતુ જવાબ એક વાક્ય માં આપો: (૩)

- (i) મજૂરી અને પગાર માં તફાવત શું છે?
- (ii) તાલીમ ની હેન્ડલ-કોન રીતો જણાવો.
- (iii) કાર્ગ વિસ્તેષણ નું પરિણામ શું હોય છે?

૧૩. (અ) મિલકત-દેવા નું સંચાલન એટલે શું? (૪)
અમલ

(અ) એક બેંક ની નિવેલ-કોલ (Treasury) પ્રેક્ષા ટૂંક માં સમજાવો. (૪)

(બ) કોઈ પણ હેતુ ટૂંક માં જવાબ આપો: (૬)

- (i) કાર્ગકારી જોખમ એટલે શું?
- (ii) કાર્ગકારી જોખમ ગાટે જોખમ નિરીક્ષણ અને સંકુર કેવી રીતે કરવામાં આવે છે?
- (iii) શાખ ના જોખમ ગાટે ઠીક ઠીક રીતે નો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે?

૧૪) કોઈ પણ હેતુ એક વાક્ય માં જવાબ આપો: (૩)

- (i) લેખ તરતતા જોખમ ના માગો કયા કયા છે?
- (ii) લેક્ષીમ જોખમ સમજાવો.
- (iii) કમ્પુરવાર ના નું જોખમ કેવી રીતે ઓળખવામાં આવે છે?

૧૫. (અ) મોરિક પ્રેક્ષા ના માર્કેટિંગ વી બેંકો ની સેવાઓ નું માર્કેટિંગ કેવી રીતે જુદુ પડે છે. (૪)
અમલ

(અ) બેંકો ના મત અનુસાર બેંકિંગ સેવાઓ ના માર્કેટિંગ ને સમર કરવા માં કયા કયા પરિણામો વર્ણવો.

૫૨. (જ) કોઈ પણ બે ના ટૂંક માં જવાબ આપો: (૫)

- (i) ગ્રહફ બજાર ના વિભાગો કેવી રીતે કારવાજો આવે છે તે ટૂંક માં વર્ણવો
- (ii) સેવાઓ વી લક્ષણો તું સમજાવ, શાખાઓ દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવતી લેન્ડિંગ કોવાઓ પર શું પડે છે?
- (iii) લેન્ડ દ્વારા પ્રશિક્ષિત થાઈ કયા કયા પગલાઓ લઈ શકાય?

(ક) કોઈ પણ બે ના જવાબ એક વાક્ય માં આપો: (૩)

- (i) મુગ્રમિત માર્કેટિંગ માર્કિટી સંચાર એટલે શું?
- (ii) લેન્ડની ખેદાઓ તું પેદાશ જીવન વચ્ચે શું હોય છે?
- (iii) લેન્ડ તેના ફરીકે તું સૂત્રમાં કેવી રીતે ફરે છે?

૫૪. (અ) વિદેશી ચલણ ના જોખમ ના સંચાલન ના સાધન તરીકે લેન્ડ દ્વારા ફોરવર્ડ ક્રાર નો ઉપયોગ સમજાવો. (૪)

અપવા

(અ) આંતરરાષ્ટ્રીય ચ કર્ષ માં લેન્ડ થાઈ કયા જોખમો રહેલા છે? (૪)

(બ) કોઈ પણ બે ના જવાબ ટૂંક માં આપો: (૫)

- (i) પીઠ પાછળ (back to back) કરારો શું છે?
- (ii) રાષ્ટ્ર જોખમ માં યસવાતુ એટલે શું?
- (iii) સાર્વભોમ જોખમ એટલે શું?

(ક) કોઈ પણ બે ના જવાબ એક વાક્ય માં આપો: (૩)

- (i) સર્જજોર (LABOR) એટલે શું?
- (ii) લેન્ડ ના કીમત પાર ના વ્યવહારો શું છે?
- (iii) આંતરરાષ્ટ્રીય લેન્ડિંગ માર્ચ માં રહેતું કાયદાકીય જોખમ ના પ્રકાર સમજાવ કરો.

૫૫ ટૂંક ના સાધો વિફલ્ય લખો: 14.

- (i) નીચેમાં પી કયા પ્રત્યક્ષ ભરપાઈ નો ભાગ છે?
  - (અ) રચેક સોદશન
  - (બ) વચની સંભાળ
  - (ક) યગાર સાધે રજા
  - (ડ) ટિકીટ

64 (ii) સામર્થ્ય અને કુર્વ અનુભવ નેવા માનવી મ ગુણો _____ ને માપ છે :

- (અ) કાર્ય નું વિગતવાર વર્ણન
- (બ) કાર્ય વિવરણ
- (ક) કાર્ય વિશ્લેષણ
- (ડ) કાર્ય રચના

(iii) કાર્ય જીવન ની ગુણવત્તા એટલે

- (અ) પૂરવું અને વ્યાજવી વડતર
- (બ) ગોરવ વ નો વ્યવહાર
- (ક) તંદુરસ્ત અને સુરક્ષિત કાર્ય વાતાવરણ
- (ડ) ઉપરના બધાજ

(iv) ભારતી ની પ્રક્રિયા માં _____ નો સમાવેશ થાય છે :

- (અ) વ્યક્તિગત આમોજન
- (બ) કાર્ય વિશ્લેષણ
- (ક) તાલવધું
- (ડ) ઉપરના બધાજ

(v) આર એ આર એ સી (RAAOC) કાર્યપદ્ધતિ માં _____ નો સમાવેશ થાય છે :

- (અ) શાખા આંકલન
- (બ) જોખમ સંચાલન
- (ક) પ્રતિસાદ કાર્યપદ્ધતિ
- (ડ) ઉપરના માંથી કોઈ નહિ

(vi) સંચાલન ની જવાબદારી બાજુ માં _____ નો સમાવેશ થાય છે :

- (અ) અગત્ય સિમ્પતિ નો સંચાલન
- (બ) તરલતા સંચાલન
- (ક) ધિરાણ સંચાલન
- (ડ) મિલકત સંચાલન

(vii) બજાર આધારે વિશાની કરવી એટલે

- (અ) બજાર માંથી પરીદ કરવું
- (બ) બજાર ને સોંપવું
- (ક) નાણાકીય મિલકતો અને જવાબદારી સો નું બજાર માલે મૂલ્યાંકન કરવું
- (ડ) નાણાકીય મિલકતો અને જવાબદારી સો નું બજાર માલ કરતા નીચું મૂલ્યાંકન કરવું.

(viii) સામાન્ય તરીકે એક લેંડ ના નિવેશ કોષ _____ ના સંચાલન કરે છે :

- (અ) જઘાજ યાપણો બી પ્રાપ્ત ભંડોલો
- (બ) દ્વિરાણ દ્વારા જઘાજ ભંડોલો નો ઉપયોગ,
- (ક) ગણના
- (ડ) એ એલ એમ યોપડી, મર્ચન્ટ યોપડી અને વેપાર યોપડી

(ix) શાખા નું જોખમ _____ દ્વારા અંકુશિત કરી શકાય :

- (અ) જાજ ના દરો વધારીને
- (બ) જાજ ના દરો ઘટાડીને
- (ક) શાખા મૂલ્યાંકન કાર્યવ્યવસ્થા
- (ડ) ઉપર ના જઘાજ

(x) કઈ કમીટી એ લેંડો ની સલાહો ના દર ની સૂચી ની તલામજી કરી ?

- (અ) રોટ્ટી કમીટી
- (બ) જાનકીરામજી કમીટી
- (ક) સિન્ડા કમીટી
- (ડ) રંગનાથજી કમીટી

(xi) લેંડો દ્વારા પૂરી થાવવામાં આવતી સેવાઓ _____ છે :

- (અ) દૂરપ મોલ
- (બ) અદૂરપ મોલ
- (ક) લો ભિક મોલ
- (ડ) સાર્વજનિક મોલ

(xii) નીચે મંપી કયા સ્વદર્શનક વ્યૂહ સ્વયં નથી :

- (અ) અકાલક પુદ્ધતી પરિસ્થિતિ
- (બ) આકાલક પુદ્ધતી પરિસ્થિતિ
- (ક) નેતૃત્વ વ્યૂહસ્વયં
- (ડ) જાજ પર ફાલો કરવાનો વ્યૂહસ્વયં ની પુદ્ધતી પરિસ્થિતિ

(xiii) કાપદાઓ ની સમંદગી ને સમજાવ કરતા પરિણામો છે :

- (અ) કાપદાકીય
- (બ) વેપારિક
- (ક) (અ) અને (બ) બન્ને નથી
- (ડ) (અ) અને (બ) બન્ને

(xiv) કેમ નું સમજાવ કરવા _____ માં સમુહ :

- (અ) 1990
- (બ) 2000
- (ક) 2010
- (ડ) 1989

Q1. (a) Briefly describe the main areas of bank management. (7)

(OR)
 (a) "Effective organizations design their training programs only after assessing the organizations' and individuals' training needs." Elaborate. (7)

(b) Answer any two in brief: (4)

(i) What is human resource planning? How should it be done in banks?

(ii) What are the requirements for an ideal performance appraisal system?

(iii) How should a bank plan on the Job Training? (3)

(c) Answer any two in one sentence:

(i) What is the difference between wages and salaries?

(ii) List-Hands-on methods of training.

(iii) What is the outcome of job analysis?

Q2. (a) What is asset-liability management? (7)

(OR)
 (a) Briefly explain the treasury products of a bank. (7)

(b) Answer any two in brief: (4)

(i) What is operational risk?

(ii) How is risk monitoring and control done for operational risk?

(iii) What are the techniques used in credit risk monitoring? (3)

(c) Answer any two in one sentence:

(i) What are the components of trading liquidity risk?

(ii) Define basis risk.

(iii) How is default risk identified?

Q3. (a) How is marketing of banking services different from marketing of physical products? (7)

(OR)
 (a) Describe the social factors that can influence the marketing of banking services according to Veblen. (7)

(P.T.O.)

Q3 b) Answer any two in brief: (4)

- (i) Briefly describe how consumer market segmentation is done?
- (ii) What is the influence of characteristics of services on banking services provided by branches?
- (iii) What publicity measures can be taken by a bank? (3)

(c) Answer any two in one sentence:

- (i) What is integrated marketing communication?
- (ii) What would be the product life cycle for a bank's product.
- (iii) How does a bank assess its competitors?

Q4 (a) Explain the use of forward contract by banks as a means of foreign exchange risk management. (7)

(a) What are the risks ^{OR} to which a bank is exposed to through its international operations. (7)

(b) Answer any two in brief: (4)

- (i) What is a back-to-back contract?
- (ii) What is country exposure?
- (iii) What is sovereign risk? (3)

(c) Answer any two in one sentence:

- (i) What is LIBOR?
- (ii) What is an overseas transaction for a bank?
- (iii) Specify the type of legal risks present in international banking operations. (14)

Q5. Write only the correct option:

(i) Which of the following is a part of direct compensation:

- (a) Stock options
- (b) Elder care
- (c) Paid leaves
- (d) tickets.

- Q5. (ii) Human traits like qualifications and prior experience are part of:
- (a) job specification
  - (b) job description
  - (c) job analysis
  - (d) job design
- (iii) Quality of work life means:
- (a) Adequate and fair compensation
  - (b) dignified treatment
  - (c) Healthy and secure work environment
  - (d) all of the above.
- (iv) Recruitment process includes
- (a) Personnel planning
  - (b) Job analysis
  - (c) screening
  - (d) All of the above
- (v) RAROC methodology includes:
- (a) Credit rating
  - (b) Risk management
  - (c) feed back mechanism
  - (d) None of the above
- (vi) The liability side management includes:
- (a) reserve position management
  - (b) liquidity management
  - (c) loan management
  - (d) Asset management.
- (vii) Marking to market means:
- (a) Buying from the market
  - (b) identifying the market
  - (c) valuing financial assets and liabilities at market price
  - (d) valuing financial assets and liabilities below their market price.

(P.T.O)

Q5 (viii) A bank's treasury in a normal course will manage:

- (a) All funds raised through deposits
- (b) All deployment of funds through advances
- (c) liquidity
- (d) ALM book, merchant book and trading book.

(ix) Credit risk can be controlled by

- (a) Increasing interest rates
- (b) Reducing interest rates
- (c) Credit review mechanism
- (d) All of the above.

(x) Which committee recommended schedule of service charges for banks:

- (a) Shetty committee
- (b) Janakiraman committee
- (c) Sinha committee
- (d) Rangarajan committee

(xi) services provided by banks are:

- (a) tangible goods
- (b) intangible goods
- (c) physical goods
- (d) hypothetical goods.

(xii) which of the following is not a competitive strategy

- (a) offensive warfare
- (b) defensive warfare
- (c) leadership strategy
- (d) flanking warfare.

(xiii) Factors that influence choice of law are:

- (a) legal
- (b) commercial
- (c) neither (a) nor (b)
- (d) both (a) and (b).

(xiv) FEMA was implemented in

- (a) 1990
- (b) 2000
- (c) 2010
- (d) 1969